

# DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljubac«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inzerate in reklamacije sprejema uprava »Domoljubac«. — Telefon 29-92.

## Slovo od našega kralja

Vsa država, da cel svet je bil te žalostno dni pod vtisom veličastnih žalnih svečanosti, ki so se v Belgradu vršile v slovo našemu viteškemu kralju. Lahko rečemo, da zgodovina ne pozna slučaja, da bi se kdaj kak narod na tak oveličasten način poslovil od svojega mrtvega kralja, kakor se je to zgodilo v Belgradu.

### KRALJEVSKI POGREB

V Belgrad so se zgrnili iz vseh delov države stotisoči ljudi, da se še enkrat poslovilo od dragega kralja. Vsakih pet minut je prispele na belgrajsko postajo poseben vlak. Belgrajske ulice so se spremenile v človeška naravnilišča. Promet je po cestah obmiroval. Stotisoči so se pomikali proti staremu kraljevskemu dvoru, kjer je počivalo kraljevo truplo. Dan za dnem se je mimo rakve vila dolga procesija žalujočih. Okrog 15.000 vencev so položili zastopniki različnih organizacij in uradov pred mrtvega kralja. Nad 40.000 sožalnih brzojavk je prišlo v Belgrad, med njimi 10000 iz inozemstva.

V četrtek zgodaj zjutraj so se pričele pogrebne svečanosti. Ob pol 8 zjutraj se je v saborni cerkvi, kamor je bilo truplo pokojnega kralja pripeljano o polnoči, začelo žalno bogoslužje za pokoj duše Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Službo božjo je opravil ob velikanski asistenci patriarh Varnava. V saborni cerkvi so zavzeli svoja mesta Nj. Vel. kralj Peter II., takoj ob njem Nj. Vel. kraljica Marija, ob njej pa Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavel s kneginjo Olgo, njima ob strani pa knez Arsen z romunsko kraljico Marijo. Na drugi strani prestola so zavzeli svoja mesta romunski kralj Karel, predsednik franc. republike Lebrun, princ Nikolaj romunski, princ Ciril bolgarski, vojvoda di Spoleto kot zastopnik italijanskega kralja, dalje princ Jurij kot zastopnik angleškega kralja in general Göring kot zastopnik predsednika Hitlerja. Ostali del cerkve so napolnili predstavniki tujih držav, cela naša kraljevska vlada in vsa generaliteta tujih in naših armad.

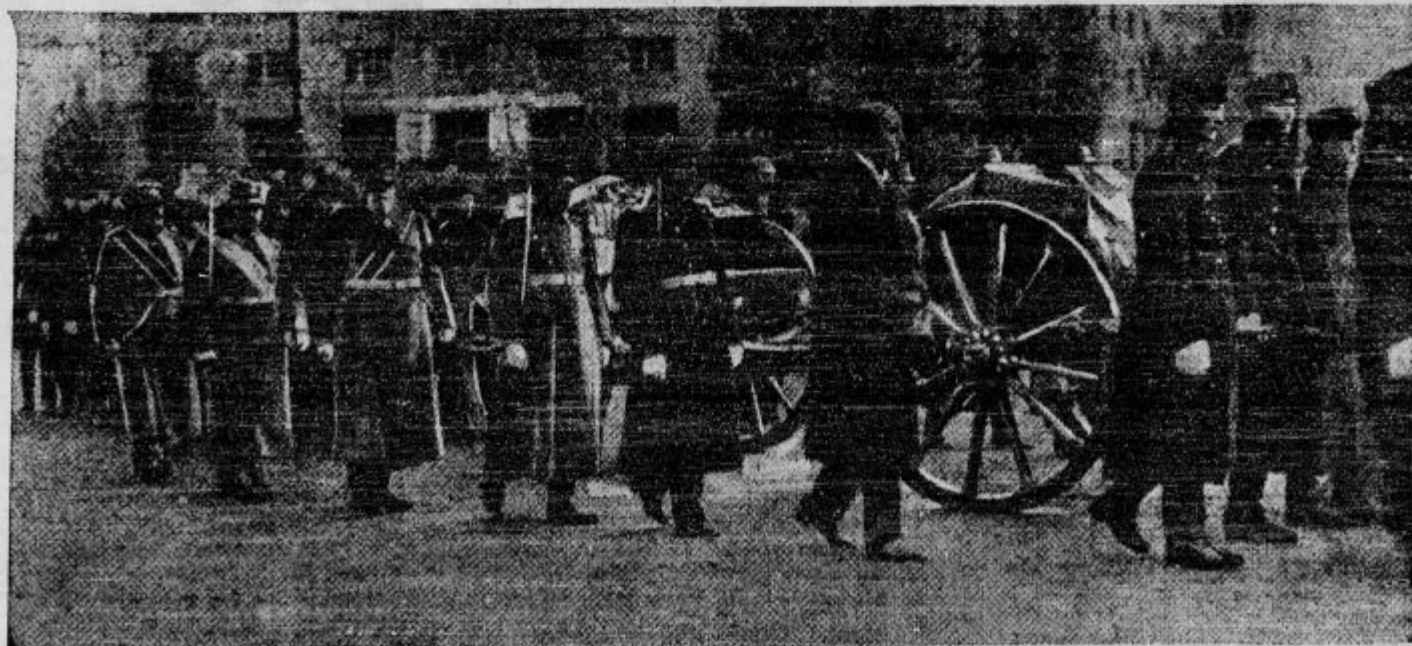
Žalna služba božja se je končala ob 5. uri na 9, nakar je patriarh Varnava imel spominski govor za pokojnim vladarjem.

### ZALNI SPREVOD

Malo pred 9 so kraljevi častni adjutanti-generali dvignili krsto z odra in jo ponesli na lafeto. Po belgrajskih ulicah se je začel pomikati veličasten žalni sprevod. Mrtvi kralj se poslavlja od svoje prestolnice. Ulice so prepolne naroda iz Belgrada in vseh delov države. Računa se, da je spremljalo svojega vladarja na zadnji poti nad 1 milijon državljanov. Od 6 zjutraj je bil ustavljen ves promet po ulicah. Zato so si ljudje že ponoči izbrali mesta, od koder bodo opazovali žalni sprevod. Od polnoči naprej so bile zasedene že vse ulice in ljudje so vztrajali kljub temu, da je pritiskal mraz in padal droben dež.

### JUGOSLOVANSKA VOJSKA

Žalni sprevod so otvorili gojenci vojne akademije, ki so nosili velik križ in zibeljko.



Kraljevi gardisti peljejo lafeto s truplom blagopokojnega kralja na belgrajski kolodvor

Nato je jahal za njimi armadni general Tomšič, prvi namestnik Nj. kralja. Vis, kneza namestnika Pavla, ki je poveljeval vsemu sprevodu. Za njim je jahal ves njegov štab. Sledila jim je konjenica kraljeve garde. Nato so sledile delegacije vseh polkov v državi, ki so nosile vojne zastave, vse naše pehote, konjenice in topništvo. Na ta način je bila na pogrebu svojega vrhovnega poveljnika zastopana vsa jugoslovanska vojska. Zastave so nosili po štiri v eni vrsti. Takoj za zastavami so šli odposlanci vseh polkov naše armade. Medtem pa so nad latinitim sprevedom neprestano krožila jugoslovanska, francoska, romunska in češkoslovaška letala. Nato je sledila godba 7. pehotnega polka in nato en bataljon pehotnega polka kraljeve garde. Vsi vojaki stopajo v popolni vojni opremi s čeladami na glavah.

#### VOJASKA ZASTOPSTVA TUJIH DRŽAV

Kot prva stopa zavezniška francoska armada, katere delegacijo vodi polkovnik Juanot. Zastopniki verdunškega polka so v svojih legendarnih modrih oblekah v popolni opremi. Nato sledijo francoski mornarji, njim pa delegacija kadetov iz St. Cyra s svojimi krasnimi rdečo-belimi perjanicami na čepci.

Francozom sledijo zastopniki angleške armade, katere največji del tvorijo mornarji iz sredozemskega brodogoja, ki se trenutno nahajajo v jugoslovanskih vodah.

Angleški vojski sledi velika delegacija romunske armade, ki jo vodi polkovnik Crețanu. Predvsem so zastopani polki, katerih imejtelj je bil pokojni kralj Aleksander. Nato sledi delegacija polka, čigar imejteljica je Nj. Vel. kraljica Marija. Medno zastopstvo romunske armade zaključuje eskadron 9. konjeniškega polka kraljice Marije, ki ga vodi polkovnik Gurițanu.

Romunski zavezniki armadi sledi zastopstvo češkoslovaške vojske, ki jo vodijo trije generali češkoslovaške armade. Češkoslovaško armado zastopajo vse vrste češkoslovaškega orožja in je bila delegacija češkoslovaške armade največja.

Češkoslovaški armadi sledi zastopstvo turške armade, ki jo tvori četa osebne garde predsednika turške republike Kemal paše. Njim sledi četa grških vojakov v svojih slikovitih oblekah.

Za njimi prihajajo naši mornarji, ki stopajo v vodni koloni. Njim sledi godba 18. pehotnega polka. Za njo stopa ves 18. pehotni polk v popolni vojni opremi s čeladami na glavi. Medtem prileti eskadra treh letal čisto nisko nad spreved in ga v tej višini spremlja do konca spreveda po Beogradu.

Ativni armadi sledijo njihovi tovariši iz svetovne vojne. Dolga vrsta bivših bojevnikov tvori delegacija francoskih bojevnikov s solunske fronte (Polus d'Orient, ki nosijo s seboj svoje staroslavne zastave. Takoj za njimi pridejo jugoslovanski bojevniki, ki so odlikovani z najvišjim jugoslovanskim redom, s Karadjordjevo rverzdo.

#### 15.000 VENCEV

Nato sta dva častnika kraljeve garde petjala kraljevega konja Maltezarja, ki je desetkrat nosil svojega vladarja pri vseh vojskih prireditvah. Kraljevemu konju je sledilo 19 avtomobilov-kamionov, ki je peljalo 15.000 vencev. Med njimi je bilo 150 srebrnih vencev. Zelo muzogo je bilo tudi trajevih vencev. Na zadnjem avtomobilu so peljali ogromen venec, ki ga je daroval Split in ki je bil



Pred kruno so častniki nosili krono, vezlo, državno jabolko in maršalsko palico blagopokojnega kralja Aleksandra I.

spleten iz roč, ki rasto na Marjani. V premeru je meril 8 metrov in je imel v sredi velik A iz belih roč.

Častniki naše mornarice so nosili vence, ki so jih na oder blagopokojnega kralja položili vladarji tujih držav. Posebno pozornost je vzbudil venec, ki ga je na kruno kralja Aleksandra položil v imenu Hitlerja general Göring, ki je imel tale napis: »Nekdanjemu junškemu nasprotniku — globoko užaloščena nemška armada!».

Za njimi so nosili vence naših kolonij iz inozemstva, med katerimi sta bila posebno lepa venca kolonije iz Londona in Trsta. Takoj za kamijoni je korakalo starešinstvo Sokola kraljevine Jugoslavije. Med njimi je tudi bilo starešinstvo češkoslovaškega in poljskega Sokola. Za starešinami so delegati nosili brezbroj sokolskih zastav, za katerimi so korakale posamezne sokolske edinice. Nosilcem vencev je sledilo pevsko društvo »Obilje«, ki je vso pot pelo žalne pogrebne pesmi. Za pevskim društvom »Obilje« je korakala godba, za njo pa je šlo duhovništvo vseh veroizpovedi v Jugoslaviji.

#### DUHOVŠČINA

Katoliško duhovščino je vodil beogradski nadškof o. Rafael Rodič v spremljevanju ljubljanskega, djakovskega, subotškega, mostarskega, splitskega in skoptjanskega škofa ter nadškofa-koadjutorja dr. Štepinca iz Zagreba, z velikim številom katoliških cerkvenih dostojanstvenikov in izpniške duhovščine iz vseh katoliških škofij v Jugoslaviji.

Katoliški duhovščini je sledilo židovsko duhovništvo z velikim rabinom dr. Alkalajem na čelu. Nato je korakal mohamedanski Reisu-ulema Maglajić, nato pa je šlo nad 200 pravoslavni duhovnikov, katerim je v slovesnem žalnem ornatu s pastirsko palico v roki sledil Nj. Svetlost patriarh Varuava.

#### KRONA, ZEZLO, MEC

Nato so korakali najvišji predstavniki jugoslovanske vojske, ki so nosili znamenja kraljevske časti kraljevske krono, kraljevske vezlo, vladarsko jabolko, kraljevske sablje in kraljevske trakove.

#### TRUPLO POKOJNEGA KRALJA

Nato je sledila topovska lafeta, ki so jo vlekli kraljevi gardisti. Ko je lafeta vozila skozi spair ljudskih množic, so se godili prizori, ki so ne dajo popisati. Vso pot je topovska lafeta spremljal glasen jok in vzkliki žalosti.



Posmrtna maska blagopokojnega kralja.

#### KRALJEVSKI DOM

Za lafeto je stopal sam Nj. Vel. kralj Peter II., nekaj korakov za njim pa je vsa potra v do tal zastrtem črnem pajbolanu korakala Nj. Vel. kraljica Marija.

Takoj za njo je korakal Nj. kralj. Vis, knez namestnik Pavel in za njim Nj. Vis, knez Arzen. Za njim je korakala kneginja Olga in nato princeza Marina z nadvojvodinjo Ileano.

#### TUJI VLADARJI

Za člani kraljevskega doma so korakali tuji suvereni in sicer njim na čelu romunski kralj Karel. Za njim je korakal predsednik

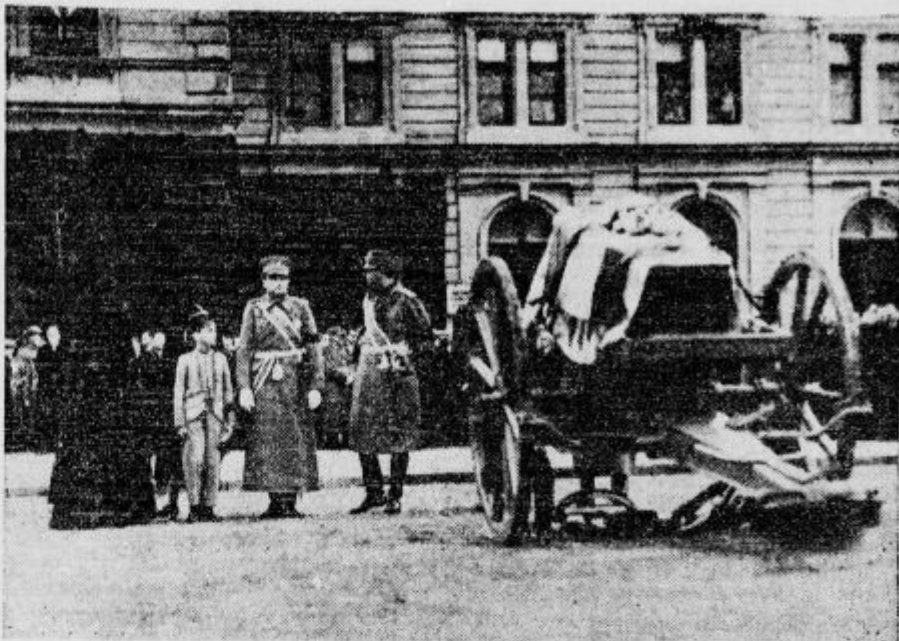
francoske republike Lebrun z redom Karajordjeve zvezde na prsih. Njemu je sledil princ Jurij kot zastopnik angleškega kralja in za njim princ Ciril, ki je zastopal bolgarskega kralja. Kot zastopnik suverena je stopal nato pruski ministrski predsednik general Göring v uniformi generala nemškega letalstva. Nato je šel princ Nikolaj romunski v spremstvu vojvode Di Spoleto, ki zastopa Nj. Vel. kralja Viktorja Emanuela.

**INOZEMSKA ZASTOPSTVA**

Nato je šla ogromna skupina tujih predstavnikov. Otvoril je to skupino zastopnik albankega kralja Zogua, ki ga je spremljala ševilna albanska delegacija. Tej delegaciji je sledila belgijska delegacija in nato je šla bolgarska delegacija, ki jo je vodil bolgarski zunanji minister Batolov. Grško delegacijo je vodil grški zunanji minister Maksimos. Nato so šle danska, angleška, italijanska, japonska, letonska, litvanska, madjarska, nemška, delegacija republike Peru, poljska, portugalska, romunska, turska, francoska, kateri so šli na čelu vojni minister maršal Pétain, mornarški minister Pietri, letalski minister general Denain in bivši zunanji minister Paul Bonecour, nato je šla holandska, kateri je sledila zelo dolga českoslovaška delegacija z ministrskim predsednikom Malypetrom na čelu. Nato je korakala švedska delegacija, njej je sledila norveška in na koncu delegacija avstrijske republike.

**GENERALITETA IN ZASTOPNIKI OBLASTI**

Nato so korakali generali in admirali jugoslovanske armade in mornarice, ki jih je vodil vojvoda Bojevič. Nato prihaja jugoslovanska kraljevska lada in z anjo stopajo člani narodnega predstavništva s predsednikom senata in skupščine na čelu. Za kraljevsko vlado stopajo predstavniki občinskih odborov iz vse države, a na čelu te delegacije stopajo župani mest Pariza, Marseillen in Prage. Za njimi koraka upravnik mesta Belgrada in nato predstavniki vseh belgrajskih uradov. Za njimi korakajo bivši predsedniki mini-



Rakev s kraljevim truplom na topovskji lafeti pred belgrajskim kolodvorom, kjer je ljudstvo zadnjič izkazalo čast svojemu mrtvemu vladarju.

strskega sveta, med njimi tudi bivši ministrski predsednik dr. Anton Korošec. Njim sledi ministri.

Nato koraka velika skupina predstavnikov raznih prosvetnih, socialnih in dobrotelčnih ustanov naše države.

Nato korakajo aktivni in rezervni častniki v uniformi. Pred njimi koraka vojaška godba. Častniki korakajo v osmerostopih.

Zalni spreved zaključujejo vsi polki kraljeve garde, in sicer najprej pehota, nato konjenica in kot zaključek topništvo kraljeve garde.

**PRED KOLODVOROM**

Pred kolodvorom so kraljevo truplo položili na katafalk, okrog katerega so se postavili naši najvišji dostojanstveniki in zastopniki tujih držav. Mimo odra so se še enkrat

vrstile delegacije državnih oblasti in organizacij, ki so se v nemi žalosti poslednjič poklonile zemeljskim ostankom svojega mrtvega kralja. Nato pa je izkazala zadnjo čast svojemu gospodarju



Predsednik francoske republike Lebrun, ki se je osebno udeležil pogreba.

**VOJSKA V MIMOHODU**

ki se je izvršil v krasnem redu in globoki žalosti. Vse polkovne zastave so se še poslednjič poklonile pred krsto. Za domačimi vojaškimi edinicami so se vrstila vojaška zastopstva drugih držav v istem redu, kakor so bila uvrščena v žalnem sprevedu.

**SLOVO OD BELGRADA**

Po končanem mimohodu so krsto dvignili ter jo poneli skozi ogromno množico naroda in vojaštva v dvorsko čakalnico. Za krsto se šli Nj. Vel. romunski kralj Karel, bolgarski princ Kiril, Nj. Vis. knez Jurij, predsednik francoske republike Lebrun, vojvoda Spoletski in adjutant Nj. Vel. kralja. Dvignejo krst z zemskimi ostanki kralja, vsi vojaki in častniki stopijo mirno in pozdravijo, visoki dostojanstveniki jemljejo slovo od kralja Aleksandra. Tiho prihaja h krsti patriarh Varnava



Kraljeva družina v pogrebem sprevedu: Nj. Vel. kralj Peter II. s svojo materjo, kraljico Marijo, in ostali člani kraljevskega doma zapuščajo saborno cerkev v Belgradu.

# Slovenski narod žaluje

da tudi on vstane slovo od kralja in da prosí za večni mir njegove duše. Za krsto nosijo kroso in beslo. Počasi inginja krsta lapred očí naroda v dvorsko fakulnico, kjer vlada grobna tišina. Kralj odhaja iz Beograda, da se nikdar več ne vrne, da najde svoje zadnje počivališče ob grobu svojega očca, kralja Petra I., na Oplenju. Vojaška godba zaigra žalostinko, slisi se ihtenje ljudi, ki se v tihí molitvi poslavljajo od svojega kralja.

Malo nato dvignejo krsto s pokojnim kraljem Aleksandrom Zediniteljem in jo prenesejo v vlak. V vlak vstopajo visoki dostojanstveniki, odposlanci tujih držav, da ga spremljajo na zadnji poti. Vlak odhaja. Počasi se pomika z belemiške postaje. Ljudje se glasno jokajo, ko inginja lapred njegovih očí trni vlak proti Oplenju.

## V TOPOLO

Od Beograda oca Mladencovic do Topole in Oplenca je vse zavilo v drzino. Ljudje posajajo žalostni ob cestah. Vse skupaj z jesensko pokrajino izgleda, kakor da smo ob Vseh svetih. Težka in nema žalost se je ugrinjila nad Topolo, starih domov Karagjorgjevičev. Čeprav trane kmetov prihajajo iz okolice in postajajo ob cestah in okoli stoletne male cerkvice Karagjorgjevičev.

Kraljeva grobnica poleg kraljice su. Jurija na openskem griču izgleda prva tako hudo, kakor Topola in okoliske vasi. Pusedi nadvse žalostno razpoloženje. Kripta za kraljevske grobnice se nahajajo v lepo izdelani grobnici izpod cerkve. Grobnica je okrašena s prelepimi mozaiki. Desno pri vhodu je grob Crnega Jurija, levo grob kralja Petra I. Osvoboditelja. V kovinskih podstavkih so postavljene preluknjane zlatne zastave, ki so vodile srbske borec skozi vse boje, skozi Golgote, do končne zmage. Ob grobu kralja Petra in njegovega hrabrega sina so postavljene vse najslavnejše trofeje. V grobnici je 39 prostorov za krste, 14 jih je že polnih. Prva grobnica je grobnica Kara Gjorgjeve matere Marice iz leta 1809. Pri vsakem grobu gori večna luč. V grobnici vlada težak molk, grobna tišina, kakor da je v njej čas umrl.

Medtem pa je avtomobil s posmrtnimi ostanki kralja Aleksandra moral še opraviti zadnji kratki del pozemskega potovanja, kajti na hribčku blizu Topole je že strmela na vse to bela marmorna cerkvice, ki se rdi, kakor da kraljeje vsej Sumadiji.

Ob 14.30 so bivši bojevniki dvignili krsto z avtomobila in jo ponesli v cerkev. Patriarh Varnava je z vsemi pravoslavnimi škofi še opravil zadnje molitve, medtem ko je na koru odpeval koptiški cerkveni pevski zbor. Ob krsto svojega očeta se je postavil Nj. Vel. kralj Peter II. z Nj. Vel. kraljico Marijo in z vsemi člani kraljevskega doma. Ob njej so se razvrstili vsi predstavniki iz inozemstva, nadalje ves diplomatski abor, dalje kraljevska vlada, senat, skupščina in generaliteta. Cerkvice se niti ni mogla sprejeti vseh pogreboev vse. Ob 14.50 so dvignili krsto Nj. Vel. kralja z odra in prenesli v kripto. Na čelu je stopal patriarh Varnava, nato so nesli krsto in za njo so se v kripti podali samo člani kraljevskega doma. V kripti so nato duhovniki blagoslovili grob, kjer bo počival pokojni vladar. Lejal bo ob strani svoje matere. Iz cerkvice nad kripto se je petje borilo z zadnjimi odmevi liturgičnega psalma »Večnaja mu pamjate, ki so ga peli

Priznati treba, da imajo uredništva naših časopisov te dni zelo težko nalogo. Prostor v časopisu je omejen, a genljivih dopisov, v katerih poročajo naši prijatelji iz mesta in z dežele o veličastnih spominskih svečanstvih je nebroj. Več številik lista bi napolnili, ako bi hoteli natisniti vse dole sestavke, ki so vsi in za vselej en sam nepobiten dokaz, kako spojujete naš katoliški narod pokojnega kralja Aleksandra in kako ljubi svojo državo Jugoslavijo.

Spoštovani dopisniki naj nam ne zamerijo, če ne natisnemo vsega, kar so nam poslali in se le v par bežnih besedah spomnimo slovenskega narodnega žalovanja za pokojnim kraljem. Podrobnosti pa je priobčil in bo še dnevnik »Slovenec«.

Največja žalna svečanost je bila pač ona na Kongresnem trgu v Ljubljani, pri kateri je mnogim tisočem naroda govoril stolni pevec g. Nadrah. Kar je izjavil g. prošt, to so povedali v bistvenih besedah tudi vsi drugi naši dragi dušni pastirji po mestih in vaseh.

G. prošt Nadrah je rekel:

Nevredni vidimo na potu, ki vodi s pokončnico proti Ljubljani, take prizor: mater, nuno obloženo in z zakritim obrazom in okoli nje njene sinove in hčere, vse objokane in petene. — Ali ni ta ovdovela, v globoko žalost utopljena mati te dni naša draga Jugoslavija in njeni žalujoči otroci mi vsi in vsi Jugoslovani!

Najtesnejša zveza, ki je med ljudmi na zemlji mogoča, je po božji volji zveza med možem in ženo v svetem zakonu; oba sta po besedah našega Odrašenika eno telo.

Ta zveza je lepa podobna razmerja med kraljem in njegovim kraljestvom. Kakor pošten mož svojo ženo ljubi, zanjo delal, tako je pok. kralj Aleksander ljubil svojo Jugoslavijo. Zanjo je živel, zanjo delal, zanjo se žrtvoval, zanjo je dal tudi svoje življenje.

O Jugoslavija, veliko si izgubila! Njega, ki si ga tako močno ljubila, ki je bil tvoj varuh, tvoja opora, tvoje upanje in tvoj ponos, njega ni več. Zato si oblekla črno obleko in žalno petje zvonov oznanja neizmerno bol tvojega srca. Le žaluj in plinkaj, Jugoslavija, ker tvoja izguba je velika.

Mati žaluje in z njo žalujejo njeni otroci. Postali smo sirote, izgubili smo očeta. Kralj je oče svojega naroda. In ista IV. zapoved, ki zapoveduje spoštovati telesnega očeta, zapoveduje spoštovati tudi kralja. »Spoštuj svojega kralja, moli zanj, bodi mu pokoren,« to je za vsakega kristjana sveta zapoved.

Če torej mi kristjani danes žalujemo za svojim kraljem, ni to hinavščina, ni to samo neki naravni čut, ampak je izpolnjevanje nam vsem tako svete IV. božje zapovedi.

duhovniki pod zemljo. Ob 14.55 je bilo vse gotovo. Člani kraljevskega doma z Nj. Vel. kraljem Petrom II. so se vrnili iz kripe in odšli iz cerkvice. Kmalu nato je prišel iz kripe patriarh Varnava, nakar so se šli priklanjat v kripto člani inozemskih delegacij in kraljevske vlade.

Katekizem pravi, da morajo otroci starše spoštovati in ljubiti zato, ker so jim veliki dobrotniki.

In dobrotnik, velik dobrotnik je bil nam Jugoslovonom pokojni kralj Aleksander. Mogel bi govoriti o njegovem uspešnem delu za mir med narodi, mogel bi povedati o njegovem delu še to in ono, v čemur smo imeli koristi, pa bo zadosti, če poudarim samo dvoje dejstev:

Naš mali slovenski narod je bil v veliki nevarnosti, da preneha biti; na severu je polagoma izumiral in na zahodu, in čuli so se že obupni klici: Ali Jugoslavija ali smrt! Pa nam je Bog poslal moža, ki nas je otel iz nevarnosti in vse tri bratske narode združil v eno močno državo — Aleksander Zedinitelj nas je rešil narodne smrti.

Pa čujmo še drugo dejstvo. Ko smo vedeli strašno novico o marsejskem zločinu, nas je spreletel mrzab in si slisal vzlike Uboga Jugoslavija, kaj bo s teboj!

Toda glejte, po vsej državni vladi red in mir, in vsi državljani mirno in brez straha opravljajo svoje posle. Tudi za to se imamo zahvaliti dalekovidni modrosti svojega pokojnega vladarja.

Ko torej žaluje za njim otroška ljubezen, je pravično in krščansko, da za njim tudi hvaležnost pretaka solze.

Vsi žalujemo, ko se nam sovražne sile ugrabile tako dragoceno življenje. Toda samo žalovati bi bilo premalo. Naša ljubezen in hvaležnost se mora kazati tudi v dejanju, zlasti v molitvi in delu.

V molitvi. Sveto pismo pravi: »Sveta in dobra je misel, moliti za mrtve, da bi bili rešeni svojih grehov.« To sveto in zveljavno misel si bomo danes vsi osvojili in ne bomo nehali moliti za vidni modrosti svojega pokojnega vladarja.

Da, molimo! Obenem pa tudi delajmo po božji visokega pokojnika za lepo našo domovino. On nas je zedinil, on nam je ustvaril Jugoslavijo. Mi pa to njegovo delo nadaljujmo zlasti s tem, da prenehajo med nami vse sovražnosti, da bomo edini tudi med seboj. Združimo se v krščanski ljubezni, bodimo si bratje. Vse svoje delo za domovino pa postavimo na trdni temelj svete vere. Vsak drug temelj pomeni zidanje na pesek, kdor pa zida na verski podlagi, ta je svojo hišo postavil na skalo. Taka nam mora biti Jugoslavija.

S svojim delom za domovino pa bomo združevali neomajno zvestobo do vladarske hiše, s katero nas je združila božja Previdnost.

Zvestoba do vladarske hiše je nam Slovincem prirojena. Od svojih dedov smo jo podedovali s sveto vero, v kateri je vsaka zvestoba kar zasidrana. Dokler bo ostal Slovenec zvest Bogu, bo ostal zvest tudi svojemu vladarju.

Narod slovenski bo ohranil hvalečen spomin svojemu pokojnemu kralju Aleksandru Zedinitelju, svojemu novemu kralju pa bo skzoval vse svojo ljubezen, spoštovanje in pokorščino.

Dobri Bog nam ohrani kralja Petra II. Naj počiva nad njim božji blagoslov in božje varstvo!

## Morilec in njegovi pomagači

Francoska tajna policija kaj pridno zasleduje vse niti, ki vodijo k strašnemu umoru našega kralja Aleksandra v Marseilleju. Že danes je dokazano, da morilec Vlada Ge-



Na morilčevi roki vtetoviran znak z napisom 'Svoboda ali smrt'. Take znake nosijo makedonske teroristične organizacije.

orgijev-Cernozemski ni bil sam. Sokrivde so še osumljeni: Zvonimir Pospisil, Ivan Kuzmek-Rajčić, Mijo Kralj, Stepan Perič in



## Za pranje mora biti voda vedno mehka!

Zato vodo poprej omehtaj z dodatkom Henka! Samo z mehko vodo izrabil popolnoma pralno sredstvo in dosežeš močno penjenje. Henko je obenem znano sredstvo za namakanje perila.

Henko za pranje in čiščenje

dr. Artukovič. Vsi navedeni so imeli pravilno izstavljen madjarske potne liste. Vse pa kaže, da je bil glavni organizator umora dr. Pavelič, ki mu je zločinske sklepe pomagal izvrševati Evgen Kvaternik. Oba poslednja so te dni zaprti v italijanskem Turinu in ju zaslišujejo. Vendar pa zanikata vsako krivdo.

Izmed 11 več ali manj v marseilleski umor zapletenih ljudi, iščejo še pet, med njimi tudi znanega Perčeca.

Vsi zaprti so bili bogato preskrbljeni z denarjem, zato se vzdruža mislečemu človeku nehotе vprašanje: Kdo je dal tem ljudem denar za umor kralja, ki si je prizadeval samo za mir v državi in v svetu.

pravniška, ki jih je 85. Vsa ta semenišča so razvrščena med 6. nadškofij in škofij. V višjih semeniščih je 8000 dijakov, v pripravniških pa 12.000. Katoliških učiteljev, drugih svetnih katoliških vzgojiteljev, redovnikov in redovnic je 84.500, in sicer v ljudskih šolah 50.000, v srednjih šolah 15.000, na vseučiliščih 8000 in v semeniščih 2000.

s Razno. V Dillon, Montana, je umrl 68 letni Frank Mave iz Sodjega vrha v Beli krajini. — V West Allisu je umrl 84 letni Janez Kožuh iz Medvod. — V Sheboyganu je odšel v večnost 51 letni Janez Požun. — V Milwaukee je zapustil solzno dolino 43 letni Andrej Kerne. — V Jolietu so pokopali Janeza Zelka iz Gribelj. — V Sheboyganu so položili v grob Jožefa Rakuna iz Sp. Rečice v Savinjski dolini. — V Calumetu je umrl najstarejši član tamonje policije Pavel Špehar iz Vrha, fare Vinica na Dolenjskem. — V Maynard Ohio je pomrnil 50 letni Andrej Zlatorep iz Cerčna na Primorskem. — V Clinton Ind. je odšel v večnost 67 letni Valentin Podobnik iz okolice Kranja. — V Tigertonu je izdihnil Antoun Stefančič iz Trnovca na Notranjskem.

# RAZGLED PO SVETU

## Veličastne svečanosti v Buenos Airesu

V glavnem mestu južnoameriške republike Argentine, v Buenos Airesu, so se vršile od 10. do 14. oktobra, ob priliki 32. mednarodnega evarhastičnega kongresa, velikanske verske svečanosti. Na kongres so prišli katoličani iz 36 držav in so prizori, ki so se odigrali ob prihodu papeškega odposlanca kardinala Pacellija, nekaj, kar Južna Amerika še ni videla. Sprejem je bil res veličasten. Sam predsednik republike je bil navzoč.

Glavne svečanosti so se pričele 10. oktobra v velikanskem parku Palermo. Postavili so krasen oltar z visokim križem in umetniškimi kipom, ki naj bi bil dar Argentine evarhastičnemu Kristusu. Pri otvoritvi kongresa je sodeloval predsednik republike general Justo z vsemi člani vlade in odposlanci mnogih južnoameriških katoliških držav.

Nad en milijon vernikov je navdušeno pozdravljalo papeževga odposlanca, ko je prizdravljalo v park. Tu so se sešli štirje kardinali in 180 škofov. Nadškof buenosaireski je daroval slovesno sv. mašo. Prelat Kaas, bivši predsednik nemškega centra, sedaj v službi pri sv. stolici, je prečital odklok o tem, da je kardinal Pacelli zastopnik sv. očeta na kongresu. Kardinal Pacelli je imel nato govor, poudarjajoč zlasti zvišeno misel miru, kar je važno tudi za Južno Ameriko, kjer še vedno traja boj med državama Bolivijo in Paragvajem. Mnogi so navdušeno pozdravljale papeškega odposlanca in klicale Kristusu, Kralju miru.

Med raznimi točkami obširnega sporeda so bili najbolj genjivi prizori, ko je nad 107 tisoč otrok prejel zakrament sv. Rešnjega Telesa. Obhajana je bila tudi argentinska vojaka s častniki vred.

Ob zaključku velikih svečanosti je sodelovalo mnogo nad-milijon vernikov, globoko prešinjenih ljubezni in spoštovanja do Kristusa in Njegovega namestnika rimskega papeža.

Naj še omenimo, da je samo en dan 160 posebnih vlakov pripeljalo na kongres 300.000 ljudi in da je pred parkom čakalo 110.000 avtomobilov, ki so semkaj pripeljali udeležence.

Zvočniki so na kongresu oddajali papežev nagovor, ki ga je govoril v radijo v Vatikanu. V nagovoru je sv. oče obečnil prelivanje bratske in kraljevske krvi ter opominjal k miru. Ko je končno sv. oče izpregovoril besede: »Blagoslovi naj vas vsemogočni Bog Oče in Sin in Sveti Duh, so množice padle na kolena. Vse je bilo do srea ganjeno, ko se je prvič tisoče kilometrov daleč glasila papeževga beseda, govornjena zbranim milijonskim množicam.

## AMERIKA

a Dve, tri o katoliškem šolstvu. V vseh katoliških šolah v Združenih državah ameriških je bilo po zadnjem štetju 2 milijona 624 tisoč učencev obeh spolov. Od tega stevila odpade na ljudske šole 2.200.000. Ljudske šole se dele na župnijske in redovniške. Ljudskih šol je nad osem tisoč. Na drugem mestu so škofijske šole in akademije s 300.000 učenci in 2300 šolami. Na 170 katoliških univerzah in višjih katoliških šolah je vpisanih 100.000 dijakov. V to ni všteti 25.000 študentov, ki obiskujejo letne tečaje. V semeniščih se pripravljajo na duhovniški poklic 20.000 mladeničev. Semenišča se dele v višja, ki jih je 93, in pri-

## DROBNE NOVICE

928.000 etrok obiskuje sedaj katoliške verske šole v Franciji.

Pogorela je tiskarna pariškega dnevnika »Journalac.

Za župana v Jeruzalemu je izvoljen Zid dr. Kaligi. Dosedaj so bili župani mohamedanci.

12 političnih voditeljev so ustrelili v glavnem mestu republike Guatemale, ker so pripravljali državni preobrat.

6 milijonov dinarjev bo stalo Rusijo letno članstvo pri Zvezi narodov.

11 milijard irankov so določili za armade v novem francoskem proračunu.

90 milijonov mark podpore so baje dobili iz Nemčije avstrijski narodni socialisti.

Do težkih delavskih izgrediv je prišlo v Angliji; 100 delavcev ranjenih, 2 ubita.

Estonski predsednik Paetz je razpustil parlament in uvedel diktatorsko vlado.

## BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremija denar v jugoslovijce najhitreje in po najboljšem dnevnom kursu

Vrta vse bančne posle najkvalitatnoje.

Posli urati v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune

BRUGELJE: No 3000-04 Bruxelles; FRANCIA: No 127-04 Paris; HOLANDIJA: No 1496-04 Rotterdam; LUKSEMBURG: No 1967 Luxembourg

Na zahtavo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznico

# KAJ JE NOVEGA

## Važna dobrodela ustanova

V Ponikvah, pošta Videm Dobropolje se je ustanovil dobrodelni zavod sv. Terezike, kamor se sprejemajo stare, onemogle, počitka in okrepila potrebne osebe. Zavod ima dva razreda. V drugem razredu stane popolna oskrba Din 10.— dnevno. Za prvi razred je na razpolago več sobic z eno posteljo in boljšo hrano. Prvi razred stane Din 20.— dnevno. — Zavod vodijo redovnice. Postrežba je dobra in zdravna. Vedno je na razpolago duhovnik in zdravnik iz Zdravstvenega doma.

Ta zavod je zelo primeren za občinske reveže, katerih občine marsikje ne morejo doma dostojno preskrbeti, tu pa bodo za nizko ceno z vsem dobro preskrbljeni. — Tudi »kotarji«, ki se doma z mladimi dostikrat ne ra-

zumejo, bodo tu lahko dobili mirno zavetje za večer svojega življenja. Stare dekle, kuharice in hlapi so marsikdaj pravi reveži. Zavod jih bo rad sprejel in jim preskrbel topel kotichek. Za upokojece in upokojenke in za uradniške udove so prav primerne sobice prvega razreda, kjer bodo za Din 600.— mesečno z vsem dobro preskrbljeni. Bolnikov in oseb, ki imajo kako nalezljivo bolezen, zavod ne more sprejemati v oskrbo.

To lepo človekaljubno ustanovo vsem, ki se za starostno preskrbo zanimajo, toplo priporočamo. — Natančna pojasnila daje vedno Vodstvo Zavoda sv. Terezike v Ponikvah, p. Videm-Dobropolje.

## ZAHVALE

Uprava »Domoljuba«  
v Ljubljani.

Podpisani naročniki Domoljuba« iz Stavče vasi pri Žužemberku, ki smo bili po zadnjem požaru po ognju tako prizadeti, da nam je pogorela hiša in gospodarska poslopja, s tem potrjujemo, da smo resnično in v gotovini prejeli obljubljeno podporo vsak po 1000 Din, besedno: en tisoč dinarjev.

Za to velikodušno podporo se srčno zahvaljujemo in obljublamo, da hočemo tudi zanaprej ostati zvesti naročniki lista, ki nas ob tej težki uri ni pozabil.

V Žužemberku, dne 2. sept. 1934.

Miklič Frane, s. r., Černič Anton, s. r.,  
Zupančič Anton, s. r.

P. n. »Domoljub«, Ljubljana.

Dne 9. oktobra zvečer mi je pogorelo stanovanje. Komaj teden dni po nesreči sem že prejel od »Domoljubove« uprave izplačano podporo v znesku 1000 Din. Za izkazano dobroto se prav od sreča zahvaljujem in obetam, da bom še ostal zvest »Domoljubov« naročnik, čeprav celo večnost več ne doživim tako strašne noči, kakor je bila dne 9. oktobra t. l.

Črna, župnija Stranje, dne 16. oktobra 1934.

Zagar Janez, s. r.

## OSEBNE VESTI

d Francoski državni predsednik Lebrun se je pretekli petek vrnil iz Belgrada preko Ljubljane in Rakeke v domovino. Na Rakeke je pred odhodom v slovensčini vzkliknil »Živela Jugoslavija!«

d 70 let je dopolnil g. kanonik Josip Čizek, dekan v Jarenini. Na mnoga leta!

d Novo sv. mašo bo daroval v nedeljo dne 28. oktobra pri Sv. Heleni (Dol pri Ljubljani) ameriški rojak frančiškan p. Marcel Marinšek. Pred dvema letoma je prispel v domovino, dokončal učenje in da bi se še bolj privadil slovenskemu



Zalna svečanost na Kongresnem trgu  
v Ljubljani.

jeziku. Gospod novomašnik se vrne v Ameriko pastirovat med tamosnje Slovence. Bog blagoslavljalj vse njegovo delo v blagor duš!

d Zopet na svobodi. Kakor je bilo splošno znano, je bilo pred dobrim poldrugim letom z odloki bana dravske banovine nekaterim vojniškim osebam bivše SLS zabranjeno bivanje v dravski banovini ter so jim bili za bivanje določeni drugi kraji. Tako je bil zadnje čase

## Moštova esenca

»MOSTINE«. Z našo umetno esenco si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. — Cena 1 steklenici za 150 litrov 20 Din, po pošti 40 Din, 2 steklenici po pošti 60 Din. — Dobi se samo v

**DROGERIJI KANC, LJUBLJANA**  
Zidovska ulica in v »Nebotičniku«

g. dr. Anton Korošec, predsednik ministrskega sveta v pokoju, na otoku Hvaru v Dalmaciji, minister v pokoju g. dr. Frane Kulovec in bivši oblastni predsednik g. dr. Marko Natlačen sta živela zadnje mesece v Sarajevu v Bosni, odvetnik in bivši oblastni odbornik g. dr. Anton Ogrizek pa v Kiseljaku pri Sarajevu. Ker se je sedaj vlada prepričala, da ni nikakega razloga več za njihovo internacijo, je vsem štirim dovoljeno svobodno gibanje v državi.

## DOMAČE NOVICE

d Evharistični kongres v Ljubljani. Letos na praznik Marijinega rojstva je bil škofijski evharistični shod v Mariboru, ki je bil najštevilnejše obiskan ter je po svojem poteku prekosil vse še tako visoko nastavljene nade. Drugo leto se bo vršil tak kongres v Ljubljani! Ne bo to škofijski shod, tudi ne vseslovenski, marveč jugoslovanski. — Jugoslovanski škofje so namreč sklenili, da naj bo poleti 1935 v Ljubljani evharistični kongres za vse katoličane v Jugoslaviji. Priprave za kongres so se že začele pod vodstvom ljubljanskega g. škofa o. Gregorja Rožmana. Take priprave se morajo razpusti po vsej Sloveniji, ki mora katoličanom v naši državi pokazati, kako časti naše ljudstvo evharističnega Boga. Nabožne in prosvetne organizacije naj vzamejo krajevno propagando in pripravo v roke. Mladina, ki je na mariborskem evharističnem shodu tako sijajno izkazala svojo ljubezen in vdanost evharističnemu Kralju, bo poslala še številnejše čete na kongres v Ljubljano.

d Ob koncu velikanskega evharističnega kongresa v Buenos Airesu v Argentini je poslal sv. oče po radiu svoj blagoslov udeležencem. Pri tej priliki se je papež spominjal tudi strašne žaloigre v Marseju in je s toplimi besedami obžaloval smrt jugoslovanskega kralja in ministra Barthouja, ki sta bila med prvimi boreci za mir v Evropi.

d Gradbena delavnost v Ljubljani je bila letos z ozirom na razmere še dokaj živahna. Manj so izvršili novih zgradb, precej pa raznih prezidav. Med večjimi stavbami bo te dni v glavnem dovršena šola za Bežigradom, ki bo stala 4 in pol milijona Din. Nove železniške stanovanjske hiše so veljale nad 3 milijone Din. Raznih manjših del je bilo izvršenih letos v Ljubljani več kot za 2 milijona 200 tisoč Din. Za eno nadstropje so dvignili poslopje hranilnice dravske banovine (bivše Kranske hranilnice), kar je stalo 700.000 Din. Banska uprava je pridobila s tem za svoje potrebe 42 uradnih sob. Kdor ima v šolskih zadevah kakšen opravke, naj gre odslej v 2. nadstropje poslopja hranilnice dravske banovine. Tam je namreč nameščen prosvetni oddelek.

d Za dijake rekrute. Poveljstvo celjskega vojaškega okrožja je dostavilo celjski okoliški občini sledeči dopis: Pri letošnjem vpoklicu rekrutov dijakov v kadrsko službo se je ugotovilo, da so bili med temi vpoklicani tudi takšni, ki še niso dokončali svojih študij, odnosno sol. Radi tega so vpoklicanci imeli nepriroke in so zaradi tega nastali nepotrebni prepisi. Da se v bodoče izognejo vsem tem neprikladnim in nepotrebni prepisom, se

poziva vse one rekrute dijake, ki so rojeni od 1903 do 1914 in ki še do danes niso prinesli dokazov rednega šolanja, da to store takoj in to najpozneje do 10. novembra t. l.

**d Za delavce, izgnane iz Francije.** Dne 12. oktobra je prispela skupina 150 naših rudarjev iz Bruaya v domovino. Pri odhodu jim je bilo obljubljen, da je plačana vožnja in prevoznina za polistvo do zadnje postaje bivališča. Ta obljuba pa ni izpolnjena. Zato se prizadeti opozarjajo, da morajo skrbeti sami za krije prevoznih stroškov. Od železnice izstavljen in od občine potrjene račune je predložiti Skladu za podpiranje izselencev pri hranilnici dravske banovine v Ljubljani, ki bo po možnosti del teh stroškov povrnila in posredovala potom kraljevske banske uprave, da izpolni podjetje v Franciji svojo obljubo. To velja tudi za tiste izselence iz Bruaya in za tiste, ki se bodo še vrnili iz Francije.

**d Pričela se je sezona plesnih vaj.** Za iste si preskrbite za plesne tolete Crepe de chine po Din 34. — v Trgovskem domu Stermečki, Celje. Zahtevajte vzorce in cenik.

**d Časopis »Pravoslavlj«** utemeljuje v 7. številki potrebo stalnih veroučiteljev na šolah takole: »Dolžnost veroučitelja je otežena z razmerami v današnji družbi in napačnim pojmovanjem vere in krščanskih dolžnosti. Poleg tega drugoverska propaganda in propaganda raznih verskih ločin zahteva od veroučitelja, da se do skrajnosti posveti svoji zvišeni dolžnosti. On mora za budnim očesom paziti na življenje in delo zaupane mu mladine in odvracati od njih vse, kar bi moglo škoditi njihovi versko-moralni izpopolnitvi. On mora odvracati od otrok vse, kar bi moglo škodljivo vplivati na njihove čiste, angelske duše, pa bodisi da je to delo oseb, ki veri niso naklonjene ali pa propaganda drugovercev, ki se s širjenjem raznih slik, podobie in knjig trudijo, da oslabe spoštovanju proti veroučitelju. Proti vsemu temu zlu se more uspešno boriti le stalni veroučitelj. — Ista številka »Pravoslavja« pa priobčuje tudi sledečo novico: »V Babinem polju na otoku Mljetu je prestopilo doslej že več družin v pravoslavje. Na željo teh družin in uradnikov pravoslavne vere in na pobudo prav. škofa dr. Simeona hočejo sezidati pravoslavno cerkev. Zemljišče je daroval voditelj izpreobrncev, g. I. Durovič, posestnik v Babinem polju. Kos zemljišča je dokupila dubrovniška cerkvena občina. Obe združeni zemljišči hoste zadostovali za postavitev nove cerkve.«

**d Poslopje za kmetijsko šolo** so začeli zidati v Rakičanu v Slov. krajini.

**d Debelo peso je pridelal.** Posestnik Čerjavce v Št. Ilju je pridelal na svojem posestvu krmilno peso, ki gotovo nima kmalu kje primera. En komad je tehtal 11.31 kg, drugi 7.24, tretji 6 kg.

**d Ze 15 let bijejo naše vojne žrtve težak boj za svoje pravice** in za svoj goli življenjski obstanek. Vsi napori zadnjih let za izprijembo invalidskega zakona so padli v vodo in je s tem ostalo njihovo dolgotrajno prizadevanje brezuspešno. Zato se obračajo in zanašajo na pomoč javnosti pa prireajo zborovanja po vsej državi. Nedavno se je vršilo tako zborovanje v Celju, katerega so se udeležile vse vojne



Pri vaak: prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin. Tim več jih ima, več vojta! Radenski Zdravilni vrelec jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene jansko leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni vrelec za zdravlje tako koristen in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radensko, pa se boste takoj odločili ter odšli vedno in povsod zahtevali izrecno Radenski Zdravilni vrelec. Zahtevajte obširno brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Statina Radenci.

žrtve Celja in okolice in tudi mnogi bojevniki. Govorniki so bili v svojih izvajanjih zelo ostri, posebno oni iz Belgrada in Zagreba.

**d 600 letnico obstoja** praznuje ta mesec župna cerkev v Gorjanah, v djakovski nadškofiji.

**d Stoletnico obstoja** je praznovalo oni dan zagrebško gledališče.

**d Veliko črno zastavo so razobesili** te dni mariborski planinci na vrhu razglednega stolpa na Pohorju. Črne zastave so se pojavile tudi na Triglavu, v Kamniških planinah in na Slivnici na Notranjskem.

**d Vojni minister je odredil**, da morajo vsi oficirji čimprej zamenjati sedanje znake na čepicah z začetno črko novega kralja Petra II.

**d Nove pošne znamke dobimo.** Med šestmesečno državno žalostjo pridejo v promet pošne znamke z likom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v črnem okviru. Ker državna tiskarna ne more izdelati teh znamk že te dni za vso državo, so prišle te znamke 17. t. m. najprej v promet samo v Belgradu, Zeumnu in Pančevu. Kasneje jih bo tiskarna dobavila še drugim poštam, tako, da bodo vse pošte v državi založene s temi znamkami v najkrajšem času.

**d Obrtniški dom** so začeli graditi obrtniki v Bosanskem Samcu. Potrebna sredstva so zbrali obrtniki sami.

**d Neka angleška skupina** namerava kupiti rudnika pirata in limonita v Bobovičih in Kozogradu. Oba rudnika sta bila opuščena leta 1919. Sedaj odkopujejo stare rove, da pridejo do glavne žile.

— **Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef«** grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod branil v kri. Zdravniška strokovna mnenja podpirajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo.

**d Pismo nadškofa dr. Sariča iz Rio de Janeiro.** Urednik »Hrvatske Straže« je prejel nedavno z zrakoplovno pošto pismo sledeče vsebine: »Rio de Janeiro, 5. X. 1984. Predragi Srečno smo prebrodili Atlantski ocean na krasni in hitri ladji »Oceanija«. Njen odlični poveljnik se imenuje Roberto Stuparič. Z menoj govori in lepi hrvatski ikavščini. Zastopniki osmih narodov potujejo na »Oceaniji« na 32. mednarodni evharistični kongres v Buenos Aires. Zastopani so sledeči narodi: Mi. Poljaki, Čehi, Slovaki, Avstrijci, Svecarji, Španci in Italijani. Duhovni voditelj Italijanov je pater Rosa, jezuit in bivši urednik »Civiltà Cattolica«. Poljake vodi primas Poljske kardinal Blond, ki mi to ali ono zelo rad pove v hrvatskem jeziku. Vsak dan se opravi na

»Oceaniji« do 30 sv. maš. Celih 12 ur ostanemo v Rio de Janeiro, za katerega pravijo, da je najlepše mesto na svetu. Danes ob 7 zvečer krenemo proti Buenos Airesu, kamor pride-mo 8. oktobra. Srčno pozdravljam vse Zagrebčane. Z Bogom! Vaš udani † Ivan, nadškof vrhbosanski.«

**d Velike besede.** Belgrajski tednik »Otdžbina« je objavil »vodnik o pokojnem kralju Aleksandru. Uvodnik zaključuje s temi besedami pokojnega kralja, ki jih je izrekel piscu članka: »Morda mislite, da se ne zavedam velikih nevarnosti, katerim se izstavljam. Vem zelo dobro, da morem pasti. Bo to nesreča za mene osebno in za mojo rodino, toda to ni važno. Ne vzdržuje me narod na tem mestu, da bi sedel s prekrizanimi rokami in se brigal samo za varnost svojega življenja.«

**d Razrešena sta dotedanja dolžnosti** maršal dvora diviz. general Aleksander Dimitrijevič in artil. podpolkovnik Jovan Pavlovič.

**d Konje za turško topništvo** je nakupovala te dni posebna uradna turška komisija v Vrbsu ter bližnji in daljni okolici.

**d Opozarjamo cenjene čitatelje**, ki bolehalo na boleznih srca, jeter, ledvic, žolčnih in želodčnih kamnih, da uživajo stalno Radenski Zdravilni vrelec, ki je tudi izborna pijača sam zase ali pomešan z vinom.

**d Kmečki magazin**, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

## NESREČE

**d Padla je v globino.** V Jelovcu v mariborskem okraju se je smrtno ponesrečila Marija Plavčak, žena malega posestnika. Plavčakova je delala pri sosedu Janežiču ter se je vračala v pozni noči domov. Pot je vodila čez potok, ki ima 4 metre globoko strugo. V temini je Plavčakova zgrešila brv ter padla v globino. Pri padcu je udarila z glavo s tako silo po kamnu, da si je prebila lobanjo ter je obležala na mestu mrtva. Mož jo je čakal vso noč v nemiru, zjutraj na vse zgodaj pa je postal svojega malega sinčka k sosedu vprašat, kaj je z ženo. Komaj pa je prišel do kakih 200 metrov oddaljenega potoka, je našel mater poleg brvi v globini struge mrtvo.

**d Poškodbe.** S kolesa je padel upokojni orožniški narednik Karel Vrečko iz Majšperga pri Ptujju in si je nevarno poškodoval roko. — V Kresnicah je padel 54 letni čuvaj Anton Novak tako nesrečno, da si je zlomil nogo. — S strehe je padel na Vinjem vrhu pri Litiji 30 letni dninar Anton Černe in si precej poškodoval roko. — Ko je podiral drevesa, je padel na nogo hlod in zlomil nogo 66 letnemu Strašku Mihi, delavcu v Loki pri Zidanem mostu.

**d Brez predpisanih papirjev** je hotel prekorati našo in štajersko mejo, da bi obiskal na smrt bolno taščo posestnik Fr. Birtič. Kljub pozivu obmejne straže ni obstal in strel ga je pogodil smrtno.

**d Z višine 30 m je strmoglavil.** Nekaj mladih fantov se je podalo popoldne na tako zvano Mirco pri Jesenicah, da se malo poigravo in lovijo po gozdu, 17 letni Ivan Triplat, krojaški vsjenec na Jesenicah, pa se je hotel posebno »postaviti« ter hotel splezati po ska-



pristno in poceni dobite pri  
**Centralni vlnarni**  
v Ljubljani

lovju, v katerem so pred 30 leti lomili kamenje za karavanski predor. Fant je nekaj časa plezal po skalovju, nenadoma pa se je pričel krestiti in z višine kakih 30 metrov je strmoglavil po skalovju nizdol. Pri padcu je dobil strahotne poškodbe. Lobanja mu je počila, nogo pa si je zlomil tako, da mu je kost štrlela skozi bleko. Vendar je še živel in gospod kaplan Lagar mu je podelil sv. poslednje olje, nato pa je kmalu izdihnil.

d V hotel za prašiče je padel 9 letni Franček Kvorčič, posestnikov sin pri Sv. Joštu v občini Horjul. Dobil je hude opekline po glavi in telesu, vendar upajo v bolnišnici, da ostane pri življenju.

d Ko sta vodila splav, se je ta zataknil na pešeni griček in sta pri tem utonila v Dravi Ivan Cepec in Jernej Jaušnik od Sv. Ožbolta.

d Med službo božje se je zrušil oder. Te dni je bila v katoliški cerkvi v Turih v Črni gori slovesna služba božja, pri kateri se je dogodila velika nesreča. V cerkvi, ki še ni povsem dograjena in so se v njej nahajali še zidarski odri, se je nabralo silno mnogo vernikov, od katerih so se nekateri zbrali tudi na odrih. Med sv. mašo se je oder zrušil in padel z višine šest metrov na vernike. Pri tem je bilo lažje in težje poškodovanih 12 oseb, katere so takoj prepeljali v bolnišnico v Podgorici. Nekatero osebo so poškodovane tako hudo, da ni dosti upanja, da bi ostale pri življenju.

d Pri nagnanju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefovec« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

## NOVI GROBOVI

d A kadar mrtvim klenka, takrat je pesem grenka. V Celju je umrla Pavla Stanič. — V Štepanji vasi so pokopali Franciško Hlebš, roj. Zrimšek. — Na magdalenskem pokopališču v Mariboru so položili v gomilo Leopolda Viherja, šolskega upravitelja v pokoju v Slovenski Bistrici. — V Stožicah pri Ljubljani je zapustil solzno dolino Ivan Zatler, zvančnik državne železnice. — V Primskovem pri Litiji je zaspala v Gospodu Ovnik Francka. — Na Polšnjiku je umrla dne 21. okt. po dolgi in zelo mučni bolezni Kovič Rozalija, sestra ondošnjega župnika Koviča Jerneja. Zadata od kapi že v hudi zimi 1928/29 je vedno hirala in iskala zdravja po raznih zavodih in končno le podlegla dolgotrajni bolezni. — V Ljubljani so umrli: upravitelj jetnišnice višjega deželnega sodišča Joško Zupan, inženjer Albin Cotič, posestnik in trgovec Ivan Marchiotti. — Naj počivajo v miru!

## RAZNO

d V zavetišču v Ponikvah se sprejemajo upokojene, stare, onemogle, počitka in okrepiča potrebne osebe. Sta dva razreda. Cene zelo ugodne. V prvem razredu se plača nekaj več, a je boljša hrana in posebna sobica. Bolniki in osebe, ki imajo kako nalezljivo bolezen, se ne sprejemajo. Zavetišče leži v lepem in mirnem kraju. Vsa pojasnila daje: Uprava zavetišča, Ponikve, pošta Videm-Dobrepolje.

d Poziv. Škofijsko cerkveno kot zakonsko sodišče v Ljubljani poziva s tem v zmislu kan.

1720 Franca Bradeško, roj. dne 2. febr. 1891 v Podolnici št. 5, župnije Horjul, sedaj neznanega bivališča, da pride dne 10. novembra 1934 ob 10 dopoldne sam ali pošlje pravilno določenega zastopnika v Ljubljano v škofijski dvorec v 1. nadstropje zaradi ugotovitve pravde v tožbi njegove soproge za proglas neveljavnosti zakona. Župniki, duhovniki in verniki, ki bi vedeli za bivališče zgoraj imenovanega Franca Bradeško, naj poskrbe, da imenovani izve za poziv. — Škofijsko cerkveno kot zakonsko sodišče v Ljubljani.

d Duhovne vaje za dekleta se bodo pričele v Mali Loki pri Ihanu 3. novembra zvečer in končale 7. novembra zjutraj. Ali bi ne bilo prav, ko bi prav sedaj, v mesecu, ko se tako živo spominjamo smrti in življenja po smrti, tudi ve v duhovnih vajah poskrbele za svojo dušo? Priglasite se kar po dopisnici na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.

d Če Vaše perile ni čisto in belo kakor novo in se morda celo predčasno trga, počez gotovo ne perete z Zlatorog-ovim milom. Zlatorog-ovo milo se izdeluje iz najfinejših sirovin in ga odlikuje izredna izdatnost in čistilna moč. Poskusite samo enkrat prati z Zlatorog-ovim milom, pa ne boste nikdar več rabili drugih pralnih sredstev. Priznali boste tudi Vi, kar jih trdi na tisoče in tisoče: »Le Zlatorog mile da belo perilo!« V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

d Pri ishljasi sledi na kozarec naravne »Franz-Josefovec« grenčice, popijte zjutraj na tešče, brez truda iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

**Naročajte »Domoljuba«!**



Sv. Oče govori po radiu besede miru in blagoslova zborovalcem na svetovnem evharističnem kongresu v Buenos Airesu.



Zastopnik Hitlerja gen. Göring, avstrij. delegata poslanik Piñales in min. za jav. varnost Karvinski, francoski maršal Petain, ameriški admiral Fisher in general Britewhite v pogrebnem sprevedu v Beogradu.



# PO DOMOVINI

## Versko življenje.

(Homec.)

V oktobru se vrše na Homcu svetoletne procesije ob ogromni udeležbi župljanov. Na rožniškem prazniku, ko je na Homcu velik shod rožniške bratovščine, so skoro vsi župljani prejeli sv. obhajilo in se bodo tako lahko že sedaj udeležili pop. svetoletnih odpustkov. — Na praznik Kristusa Kralja se vrši blagoslov novega, lepega znamenja križa Kristusovega ob vznožju hriba v Nožicah. Znamenje je zidano iz cementsa, ki je gladko izbrušen, da se kar sveti. Pred znamenjem je velika cementna plošča, kamor bodo polagali Smarčani in Nožičani mrliča, predno ga ponesejo po hribu v župno cerkev in na pokopališče. Križ nosi lep napis z zlatimi črkami: Usmilite se me vsaj vi, prijatelji moji, tako Vam kliče trpeča duša iz vie... Spodaj ob plošči pa stoji napis: Obnovili znamenje sv. Križa v tolažbo dušam naših rajnkih in v spomin 1900 letnice našega Odršenja.

## Novice.

(Grabrovec pri Metliki.)

Vinska trgatve je bila slaba. Grozdja je malo in še to segnito. Edini vir naših dohodkov je uničen. Davki so veliki, dohodkov pa nobenih; z obupom zremo v bodočnost. Prenovljenje podružnice cerkve sv. Urbana na Grabrovcu je končano. Cerkev je sedaj kakor nova. Da se je mogla cerkev tako temeljito prenoviti, gre zahvala za denarno pomoč našim rojakom gg. Gornik Francu, župniku v Begunjah, Črnugelj Antonu, župniku v Babnem polju in poslanecu Makar Dakotu v Metliki. Bog plačaj!

## Odprite srca Kristusu Kralju!

(Dol pri Ljubljani.)

Kristus, kraljuj nam, bomo prosili v nedeljo v eni sami skupni vroči molitvi. Katoliška akcija vabi na ta praznik vse vernike k proslavi »Kristusa kralja«, katera ho v nedeljo 28. oktobra ob 3 popoldne v cerkveni dvorani v Dolu s sledečim sporedom: 1. Otkriveni nagovor. 2. Kristus mora kraljevati (pesem). 3. Jezus

pred Pilatom slovesno izpove, da je kralj (prizor). 4. Poveljani Kristus (prizor). 5. Možje na plan (pesem). 6. Kralju kraljev (deklamacija). 7. Govor g. stol. vikarja Košička. 8. Kristus kralj povsod (deklamacija). 9. Povsod Boga (himna). Naj ne bo hiše v župniji, da ne bi poslala vsaj enega zastopnika prisegat zvestobo in udanost nebeškemu kralju. Vabimo pa tudi sosede župnije, da prihite v Dol manifestirat za Kristusa Kralja, kateremu brezpogojno gre vsa čast in oblast!

## Jesen.

(Raka pri Krškem.)

Hladen jesenski vetrič odnaša z drevja list za listom, poigravajoč se, v zgodnji večer s pastirskimi ognji poje usnavanko materi naravi, hoteč jo odeti v zimski san. — Cepec poje po zadnjih ajdovih snopih, ki pa ne dajo mnogo zrnja. Jo bo precej manj od lani. Koruza je dokaj lepo obrodila, tudi fižol se je obnesel. Zivinske klate prav tako ne bo manjkalo. Pod obročje je precej prazno. Šmentani »firundrajzgar« ga je pa res polomil! Pomladi je nekdo obljubljal g. uredniku »bariglico« najboljšega. Toda, če ga ni več pridelal kot po naših goricah, najbrže g. urednik zastoj goji upel! — V brežiški bolnišnici je na operaciji podlegel Janez Povhe iz Smlednika. Mrtvega so pripeljali domov. Njemu in vsem, ki jim jesen siplje zadnje cvetje na gomilo, Večni Mir!

## Iz zagrebške torbe.

(Zagreb.)

Zvonovi, zrakoplovi, strelji, črne zastave. Po nedelji so se vse izložbe oblekle v žalno. Vse je bilo kakor mrtvaška pesem. Vsem pa gori iz pogleda vprašanje, kako bo, kaj bo? Tudi v tem času je bilo dnevnih dogodkov, a zavedeli so se jih komaj tisti, ki so jih v živo zadeli. Pa vendar se je zgodilo to in ono zanimivo. — Oglasil se je prvi sneg. Ne pomnijo ga še tako zgodaj. Pa je tudi grdo napravil. Še danes je telefon ves zmeden, ker mu je potrgalo žice. Dreveje pa se je v terek zjutraj lomilo, da je bilo po Tuškancu pokanja, kot da je vdrila vojska. Sad-

nega drevja, platan in javorjev je polomil sneg z vetrovo pomočjo, da je bila tam skozi pot kat neprehodna. Seveda so sedaj pota že zopet prosta, snegu je pa tudi postalo zaenkrat »vročee«, pa je vendarle pustil za seboj mrzlo jesen. — Vsakovrstne odlične osebnosti smo videli in pozdravili te dni na prehodu skozi Zagreb. V ponedeljek zvečer smo imeli priložnost videti tudi dr. Korošca, bivšega ministrskega predsednika. Potoval je s Hvara čez Split. V Zagrebu se je zamučil par ur. Pot je nadaljeval še isti večer, da prisostvuje žalostnemu pogrebu. — V četrtek, na dan pogreba, je mesto preskrbelo za kosi in večerjo vsem siromakom. Veliko je sedaj takih, kateri nimajo drugega kot dobra srca. Ta dan so se po dolgem zopet nasitili. Pa je tudi tako zanikrnih postopačev, da se jim ni ljubilo potruditi toliko, da bi stopili tja, kjer so delili hrano. Da ne vedo, kje je to, so se izgovarjali. No, taki bodo pač vedno brezposelni. — V nedeljo se bomo pa zopet zbrali pri Svetem Roku. Ravno dva meseca je trajalo. Pa so rekli, da bo v štirih tednih gotovo. Sedaj javljajo od Svetega Blaža, kjer je župna cerkev podružnica sv. Roka, da 28. okt. prične zopet sveta maša. V nedeljo se bomo torej po dolgem času zbrali in presodili, koliko je cerkva spremenila svojo zunanost in notranjost.

## Nova kapela.

(Dolenja vas pri Ribnici.)

Za prihodnjo nedeljo pripravljamo pri nas izredno slovesnost. Na Hribu blizu farne cerkve smo zgradili obširno in prav lično kapelo, katero bomo posvetili v čast sv. Terezije Deteta Jezusa. Ob 2 popoldne bo ribniški dekan č. g. Skubic blagoslovil kip, ki je izredno lep in mil, v farni cerkvi, nakar bodo dekleta nesla novoblagoslovljeni kip v slovesni procesiji v kapelo, kjer bo kratek govor in nato blagoslov kapele in vpostavitve kipa sv. Terezije na njen novi prestol. K izredni slovesnosti vabimo domačine in okoličane, saj bo ta kapela ena izmed prvih svetišč velike svetnice sv. Terezije Det. Jezusa v Sloveniji.

## Slovesnost kronanja.

(Peče.)

Na praznik Kristusa Kralja dne 28. okt. se bo vršilo v cerkvi sv. Jerneja kronanje Kristusa Kralja. Imamo namreč na stranskem oltarju krasen kip Jezusovega Srca s prav kraljevskim

Gustav Strniša:

## Zemlja rešiteljica

(Nadaljevanje.)

Nekdo je vendarle slutil, kdo utegne biti ta razbojnik, seveda je o tem molčal in se hotel prej prepričati, preden bi ga izdal. In ta nekdo ni bil nihče drugi kakor Pručka. Njemu se je kar zazdelo, da je najbrže ropar nekdanji kontrabantar Tomaž, o katerem se dolgo ni ničesar čulo in je izginil kakor kafr.

Pručka se je hotel o svojih slutnjah prepričati, če so resnične, in sklenil je pozvedovati pri stari Marfi. Neko jutro se je kar nepričakovano prikazal na njenem pragu.

Starka ga je nezaupno pogledala in nekaj zamrmrala, vprašala pa ga ni, po kaj je prišel.

Pručka je začel kar naravnost:

»Kje pa je tisti vaš uadebudni Tomažek?

Menda je dobro napredoval v vsem slabem!«

Marfa mu ni ničesar odgovorila. Pručka se ni dal zbežati, kar nadaljeval je:

»Le povejte, kako je z njim, saj že vrabel na strehi čivkajo, da je postal razbojnik.

Seveda je za vas hudo, toda pomisliti morate, da strahuje vso okolico in da se ga je treba ostreti. Če bo imel več zločinov na vesti, bolj huda mu bo predla. Za zdaj bi jo morda še odnesel, a če bo šlo tako naprej, ga lahko dočaka še smrt!«

Tedaj se je oglasil Jošt:

»Da, da, prav imate, gospod! Se celo k nam se je enkrat upal ta nepridiprav! Mene je hotel spraviti na drugi svet, davil me je in če bi se žena ne zavzela zame, bi me zaklal kakor prasca!«

Marfa ga je jezno pogledala, a blaznik je nadaljeval:

»Veste, tam zunaj se potepa, v prirodi živi, a ona ga bo sama izdala, kajti priroda ljubi ljudi, ki so res njeni, ki žive za vse dobro in delajo v naravi ter si z znojem služijo svoj kosec kruha. Toda tisti Tomaž je razbojnik, ki ni vreden, da bi ga človek poslal na drugi svet!«

Jošt se je nekam zamislil in pričel s tišjim, skoro šepetajočim glasom:

»Vedno me žene hrepenenje v prirodo, v to dobro mater naravo, ki jo tako ljubim. Vi ne veste, koliko trpim in kako strašno trpim. Mati zemlja me kliče, moja ljubljena zemlja! Od vseh strani me zove in dobro jo čujem. Dalje in dalje moram, naprej in naprej me žene nepojasljivo hrepenenje. Priroda me vabi, vedno me vabi in samo vabi.

In tedaj zatavam. Po polju grem in hosti, poslušam klic grude in hitim dalje. Ali še niste slišali tiste pesmi, tistega glasu? Kako mogočen je in kako tajinstven in večkrat tudi žalosten, strašno žalosten, da bi človek jokal krvave solze, ko ga posluša. Poljana ječi, gozd vzdihuje, potoki otožno šume in žubore, drevje plaka. In tako me vse kliče in me hoče. Hoče se spojit z menoj, hoče me objeti in me ljubiti, kakor jaz ljubim vse to!

Da, da, vse me kliče, mene kmeta, ki sem prisiljen zapustiti domačo poljano, da je pleval pognal po njenih lehah. A moral sem na vojsko.

In zdaj me zemlja spet kliče. Med streljanjem topov, med pokanjem šrapnelov in granat, sem trenutno preslišal njen klic. Ni me zvala, kajti nasičena je bila s krvjo tisočev, ki so padli in niso vedeli, čemu, in utihnila je v strašni boli sama vsa krvava, sama ogromna rdeča rana. Utihnila je, dokler se nisem spet vrnil.

In zdaj čutim, kako me boli glava, kako mi v nji razbija težko kladivo, ki mi drobi

moje nežne možgane. Jaz pa hitim naprej in naprej, ker moram iti!

Najbolj me pa zovejo moje planine! Solnčne in jasne stoji tamkaj ponosne in lepe, beli snežniki kakor kralji z ognjenimi kronami. In kamor stopim, slišim klic, ki me vabi višje in višje in ta klic je iz samega neba.

In enkrat moram na vrh! Najvišje moram tedaj, ko bo razsajal vihar, moram, da vidim najvišje grozno božje čudo, ko se Bog sam pogovarja v gromu in blisku s prirodo, s to zemljo, ki preplašena pred njim drhti, ko ji piše postave z ognjeno strelo, postave, ki jih je svet pozabil in kojih prva in največja bo vekomaj ostala tista:

»Ljubi svojega Boga nad vse, a svojega bližnjega kakor samega sebe!«

In tedaj bom pogledal Bogu v obraz in srečen bom. Tedaj bo moje hrepenenje nasičeno in zgrudil se bom in se zrušil v solnčni prah!

O, da bi ljudje spoznali tisto božjo postavo, o da bi človek vstal k popolnosti in se bolj približal tej nedolžni prirodi, ki vsem vse ponuja in vse daje, da bi se človek tudi po nji bolj približal svojemu Bogu, ki kaže v stvarstvu svojo veličino in moč!

A človek bo ostal v nižavi. Izvoljenel se dvignejo in tudi jaz se bom dvignil, tudi jaz pojdem, ker me kliče priroda in v prirodi me kliče sam Bog!

Umolknil je in se plašno ozrl. Pred njim je stala Marfa in ga preteče gledala. Ni ga več ljubila kakor nekdanj, pričela ga je mrziti, ko je spoznala, da bo ostal do smrti beden blaznik.

In zdaj je bila ženščina huda, ker je izdal njenega sina. Jošt je bil vedno večji stromak, saj ga je tudi Marfa večkrat pretepala in ga podila iz hiše. Vse je potrpel. Mirno je prenašal zmerjanje in udarce, če

plaščem. Naročili smo sedaj še kraljevo krono in kako imamo že kronano Marijo Pomočnico, hočemo imeti še kronan kip Srca Jezusovega kot Kristusa Kralja. Kakor je bila ob kronanju Marije Pomočnice vsa župnija posvečena Mariji, tako bo sedaj posvečena tudi presv. Sreca Jezusovemu oz. Kristusu Kralju. Slovesnost kronanja in obhod s kronanim kipom se bo vršila v nedeljo Kristusa Kralja ob pol treh popoldne in so vabljeni ob tej priliki verniki iz okolice, zlasti iz lape doline Moravske. Po končani slovesnosti bo blagoslov nove cerkvene dvorane, katera je namenjena v prvi vrsti tukajšnemu cerkvenemu pevskeemu zboru, a se bodo v njej vršile lahko tudi druge cerkvene prireditve.

#### Za reveže.

(Dev. Marija v Polju.)

Na praznik Vseh svetnikov in vernih duš dan bo Vincencijeva konferenca tudi letos izvedla pred vodom na pokopališču zbiranje dinarskih prispevkov za reveže in brezposelne. Oba dneva bo prodajala tudi nagrobne sveče. Zima se bliža in kakor vse kaže bo dolgotrajna in huda. Število revežev in brezposelnih bo poskočilo. Zaradi pičlih dohodkov je konferenca med letom omejila podpore le na najnujnejše primere, da bo mogla v zimskih mesecih vsaj malo pomoči številnim proslencem. — Konferenca ne dobiva kakih javnih podpor in nima stalnih dohodkov. Praznik Vseh svetnikov in spomin vernih duš, je primerna prilika, da se verniki z milostino oddolže spominu svojih rajnikov. Naj ne bo ta dneva obiskovalca, ki bi ne žrtvoval vsaj en dinar za ta človekoljubni namen. Spomnimo se ta dan božjega glasu: »Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenije dosegli.«

#### Sadna razstava.

(Vače.)

Ogledal sem si sadno razstavo na Vačah, ki jo je priredila sadjarska in vrtnarska podružnica. Reči moram, da se je odbor potrudil, da pokaže občinstvu pestro sliko sadja na Vačah. Znašlo se je v okusno prirejeni in ozaljšani cerkveni dvorani kakih 200 sort, med temi kakih 40 različnih jabolčnih sort. Hoteli so pred vsem sadjarji pokazati, koliko različnih sort imajo zasajenih po vseh vrtovih. V tem pogledu se kosajo z vsakim drugim krajem. Ni pa iz razstave bilo razvidno, koliko množino imajo kmetje od vsake sorte. Kolikor sem se informiral, pri nobenem posestniku ne preseže ena sorta 300 kg. Marsikatero sorte ima last-

nik le eno kašaro. Župnišče n. pr. je razstavilo Bismarka. Lep eksemplar, toda — nagnit. Po vsej priliki lastnik ni imel od te sorte nobenega drugega ploda, ker sicer ne bi bil razstavil nagnitega. To okolnost si dovoljsem povedati razstavljalcem v dobrohotni premislek. Naši vrtovi niso noben šolski vrt, kamor bi nanosili od vseh vetrov najraznovernejše sorte, da se z njimi posašamo. — Naši vrtovi naj bodo zasajeni le s par sortami, pa bomo gospodarsko najboljše odrezali. Sicer je to že stara pesem, ki pa se mora še vedno ponavljati.

#### Jubilej.

(Sv. Ožbolt nad Škofjo Loko.)



Se od nas se moramo enkrat oglasiti v »Domoljubac«. — Bolj skrito in sami zase živimo v naših hribih, toda tudi pri nas se dogodi večših kaj zanimivega in veselega. Tako je prav, da tudi širšo javnost opozorimo na 82 letnico g. Lovrenca Guzel, p. d. Hribovčevega očeta, ki je je čil in krepak praznoval 6. oktobra. Jubilar ni nikdar stihl v javnost, kajti njegovo geslo je bilo: žrtvuj se v molitvi in delu za svoj dom. Vendar ga je poznala vsa loška dolina. Kolovlec ve povedati toliko zanimivega in šaljivega kot malokdo. Kljub visokim letom mu lovska žilica še ne da miru. Kdor je bil le enkrat v njegovi gostoljubni hiši, je ne more pozabiti. Jubilar je dosleden katoliški mož v besedi in dejanju, vedno pripravljen pomagati pravici in resnici do znanja. Vsi vaščani mu želimo še obilo srečnih in zdravih let.

#### Zvenela je evetka.

(Prinškovo pri Litiji.)

Bela žena se je pri nas kar udomačila. Posebno veselje ima nad ženskim spolom. Komaj smo nesli zadnjo njeno žrtev na pokopališču, se je že spravila nad drugo žrtev. To pot si je zbrala mlado deklico, Ovnik Francko, p. d. Lipetovo, iz Dolnjega vrha. V sredo, 17. t. m. je za vedno zatisnila svoje oči. Malo pred sv. misijonom je zbolela, kar jo pa ni oviralo, da ne bi hodila redno k misijonskim govorom in po-

božnostim. Zadnji dan sv. misijona pa se je vlegla in ni več vstala. Kljub silnim bolečinam je bila zelo potrpežljiva; umrla je z nasmeškom na ustnicah. Bla- je najpridnejša učenka, zelo vestna in točna. Starše je rada ubogala, posebno rada pa je hodila k sv. maši. Zato jo je ljubi Bog tudi odtrgal ter presadil v svoj nebeški vrt. Pogreb je bil v petek, 18. t. m. Na zadnji njeni poti so jo spremljali tudi sošolci in sošolke ter obisali njen grob s cvetjem.

#### Razno.

(Dragatuš.)

Naglo je umrl Janec Lamut na Selih in bil pokopan 18. t. m. Bil je naročnik »Domoljubac« celih 33 let. Tudi za časa sv. jake 16 letnega bivanja v Ameriki ni bil brez njega. Zalajajoči družini, ki je izgubila skrbnega očeta, iskreno sožalje. — Neopaženo je ostalo, da smo imeli v nedeljo 30. septembra pevski koncerti združenih cerkvenih zborov iz Črnomlja in Dragatuša pod vodstvom č. g. dekana Pavlina Bitnarja s pestrim, a baš ne lahkim programom, kakor je bil v Semicu 12. avgusta. Muogi so se zmotili, da je to podobno petje, kakor se poje iz vinogradov grede, in se niso udeležili. Tembolj so bili presenečeni in zadovoljni tisti, ki so se koncerta udeležili.

#### Igra.

(Rateče pri Škofji Loki.)

Prosvetno društvo uprizori v nedeljo, dne 28. oktobra ob 3 v cerkveni dvorani igro v šestih slikah iz ruske zgodovine »Carski selc«. Ker je ta povest našemu ljudstvu zelo ugajala, zato upamo, da si bo to lepo igro vsak z veseljem ogledal. Igra bo posebno zanimiva za moške, ki so bili v svetovni vojni v ruskem ujetništvu. Ti bodo v duhu še enkrat prepotovali one kraje, v katerih so med svetovno vojno trpeli in umirali za blagor domovine. Pridite, ne bo vam žal.

#### Novice

(Sostro.)

Na misijonsko nedeljo smo pokopali Maroltovega očeta, g. Jožefa Trškana iz Zagradšča. Pokojnik je bil brat novomeškega kanonika g. Trškana. Z Maroltovim očetom je izgubila župnija vzornega katoliškega moža, družina pa dobrega očeta in vzgojitelja. Veličasten pogreb je bil priča, kakšno spoštovanje je užival 75let-

mu je dala jesti, je jedel, če ne, je molčal in nikoli ni tožil, da je lačen.

Pručka je gledal in videl je, kako je mož opešal. Smilil se mu je, a pomagati mu ni mogel. Tudi Marfa se je zelo postarala, jo je pač skrbela usoda njenega razbojniškega sina.

Pručka je šel počasi proti domu. Z njim je hitel Jošt in mu še vedno pripovedoval o svoji prirodi.

Tisto noč se je Jošt res spet napotil v planine. Zena ga je ozmerjala in mu ni hotel dati večerje. Nič ji ni zameril. Smehljaj se ji je, ko je odhitel v dež in vihar, ter šepetal:

»Nocoj je moj večer! Nocoj pridem na vrh in videl bom božjo strelco, čul besedo Večnega in se mu zazrl v skrivnostni obraz!«

Počasi je jel korakati, ko je prišel za streljaj od hiše, kakor bi našel v prirodi zavetje, ne pa doma, od koder je prihajal.

Dospel je do skalovja. Spretno se je pričel vzpenjati vkreber, brez strahu je hitel višje in višje.

Prišel je pod sivi zaklon, kjer je včasih vedril. Danes je hotel samo malo počiti in potem hiteti višje, prav na vrh, kjer so razsajali divji bliski.

Ko je stopil pod zaklon, se je hotel vnesti in se nasloniti na roke, kakor je imel vedno navado. Tako sloneč je rad premišljeval o svojih planinah in prisluškoval grmenju in viharju ter strmел v razburkano prirodo.

Tedaj ga je nekdo zgrabil za prsi.

Jošt se je urno obrnil, a krepka pest ga je trdno držala in ni se mogel izviti. Pogledal je napadalec v obraz in spoznal Tomaža, ki je sovražno zri vanj ter ga takoj nahrulil:

»No, stari, ali spet noriš?«

»Pusti me, planine me kličejo! Ne dotikaj se me, kajti umazan si in krvav! Čudno,

da te sploh puste na teh tleh, tebe razbojnika in ubijalca! No, dolgo ne bo!«

»Zakaj pa ne, ha, ha, ha?« se je hahljal Tomaž.

»Zato, ker so ti na sledu.«

»Kaj praviš Jošt? Pa nisi ti kaj čvekal?« preteče je Tomaž dvignil svojo pest.

Jošt se ni brigal zanj in nadaljeval:

»Dolgo ne bo! Danes je že prišel Pručka, poizvedoval je po tebi. Upam, da te bodo kmalu prijeli, saj nisi drugega zaslužil. Zabingljal boš kakor si dolg in širok, a krogarji ti bodo peli poslednjo pesem!«

Tomaž je pristuhnil:

»Kaj mi pripoveduješ, da je Pručka vprašal po meni, tisti bedak, ki me ni poznal, ko sem ga dvakrat obstrelil!«

»Pručka, da Pručka!« je udarilo iz Jošta. Tomaž je zasikal:

»In kaj si mu rekel, ti stara mrhovina, ki samo čaka na svoj pogin? Povej, kaj si mu izčvekal!«

Jošt je brezskrbno odvrnil:

»Kaj sem mu rekel? To kar je res in prav nič drugega, da veš! Resnica je nad vse! Sam sem mu povedal, da si bil že pri nas in da si res ves obožoren. Da si prav ti tisti nevarni razbojnik, je pa mož uganil sam, kajti ko sva šla skupaj iz hiše mi je še prijazno pomežiknil in mi sam svetoval:

»Bojte se tistega vašega razbojnika, da vam kaj ne stori! Tomaža ne zaupam niti nedolžnega golobca!«

No, jaz se ne bojim in se te nisem nikoli bal, čeprav si me že večkrat pretepel kakor psa. Posebno tu v prirodi si mi malo mar! Prav nič me ni strah pred teboj! Mene ščiti vsa priroda, a ti si sam, čisto sam!

Tomaž je divje zasikal:

»Gorje ti starec! Pogini, ker si me izdal!«

Jošt je mirno stal pred njim, a divjak

se je zaletel vanj, da se je opotekel proti pečini.

Tomaž je bil prepričan, da je Jošt zdrknil v prepad. Divje se je zarežal:

»Tako te ščiti tvoja priroda! Zdal pogin! Bedak, zdaj, sem te rešen za vselej!«

Počasi je odšel od prepadu in govoril sam s seboj:

»Vsem vam pokažem! Stari je zdaj razbit v prepadu, še Pručki je treba posvetiti! Bomo videli, kako me bo sprejel! E, tiček je, a danes me ne bo pretantal. Zdal vem, da me je zadnjič spoznal, ko sem še tihotapil tod okoli.«

Jošt je res zdrknil čez skalo. Toda poznal je vsako ped zemlje in že naslednji hip se je spretno oprjel skrbce, ki je zinala v skali in počenil ter počakal, da je šel razbojnik mimo. Potem se je urno dvignil, kajti bolelo so ga roke in bal se je, da bi ne omaglal, ker se je moral krčevito držati za rob skale.

Jošt je dobro čul Tomaževe besede in kar strah ga je stresel. Zdal bo šel Tomaž nad Pručko, ki pač ni pripravljen na napad in možu bo slaba predla.

»Če pride v hišo k Pručki, je po njem, kajti dobro vem, da ga bo umoril.« je šepetal Jošt.

In zdaj je trenutke počakal. Planine so ga vabile višje in višje, a tam v dolini je zagledal v duhu mrtvo truplo ubogega Pručke z globoko rano v sreu.

Bedni blaznik je trenutke pomišljal, a potem se je nasmehnil:

»Da, planine, čujem vas. Ve mi ukazujete, naj se vrnem, naj grem, da rešim človeka, kajti bolj človeške ste kakor ljudje same! Grem, že grem!«

Jošt se je spretno kakor maček pričel spuščati nižje in nižje, pri tem je pa vedel, da delal kolikor mogoče tiho, ker je vedel, da mora biti Tomaž nekje blizu. Ko je do-

B.—ski:

## Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Prekmalu je bilo zmagoslavna pohoda konec in znašli smo se na dvorišču neke kijevske vojašnice. Pred odhodom na odkazano bivališče so nam pobrali »feldflasec, legitimacije, nahrbtnike, celotne itd., torej reči, ki smo jih neredko kasneje zelo pogrešali. Nato so nas razdelili po narodnosti.

Prvi večer smo se spoznali v Kijevu sledeči Slovenci: Anton Mencinger iz Lepenja pri Bohinjski Bistrici, Janez Grden iz Korenitke pri Veliki Loki, Franc Oven iz Smartnega v občini Dobrava, Ignac Oblak v Vrhniki, Jožef Koritnik iz Olševka pri Kranju, Ludovik Orel iz Bilj na Gorškem, Oblak Jožef iz Črnega vrha nad Polhovim gradom, Ivan Markelj iz Spodnjih Danj pri Sorici, Blažič Leopold iz Gabrja v občini Sovodnje na Gorškem in moja malenkost. Vse te in druge še žive bivše tovariše ujetnike, ki jih bom še imenoval, na tem mestu iskreno pozdravljam in jih prosim, naj si to zimo z našim »Domoljubom« v roki obujajo spomine na izredne dogodke pred dvajsetimi leti.

Posebno so bili vneti tiste dni za Rusijo nekateri Čehi. Na dvorišču kijevske vojašnice sem sam videl dva v roko ranjena Čeha, ki sta navdušeno pripovedovala, da sta sprejeta v rusko armado in da pojdetta na avstrijsko fronto v boj proti Rakovekem (Avstrijci).

Drugi dan, 10. septembra 1914, so se nam pridružili še sledeči Slovenci: Franc Ferbar iz Smlednika, Janez Hmelj iz Bizelskega na Stajerskem, Franc Vrtno od Sv. Križa pri Vipavi, Vencel Rijavec iz Trnovca pri Gorici, L. Turk iz Sela pri Žužemberku in Hrvat Anton Petek iz vasi Peter-

ni oče. Nad 40 let je bil naročnik »Domoljubac« in domalega vseh verskih listov. Bog mu je že povrnil — tako verujemo, in to bodi tudi tolažba žalujočim. — V bodoči dramski sezoni, se zdi, bodo naši igralci »Prosvetec« igrali vse drugačne drame, kot so jih doslej: poroka za poroko in še bodo. Gospod Jančar Pavel in Poljančeva Ivanka sta jo praznovala pred nekaj dnevi, v nedeljo pa Matevž iz Gorij in Bučarjeva Stefka. Božjega blagoslova jim želimo iz srca. Drugi so pa še na oklicih.

spel v dolino, je zagledal komaj za streljaj pred seboj dolgo senco, ki je hitela proti vasi. Takoj je vedel, da je to Tomaž in nihče drugi. Podviznil je korak in že je bil blizu njega. Potem je stopal za njim počasi in enakomerno proti Pručkovi hiši.

Pručka tisto noč ni mogel spati. Zvečer je dolgo časa čital in potem je premišljeval o Tomažu, katerega je nameraval drugo jutro naznaniti. Ko je legel, se je zaman trudil, da bi usnul, spanec mu ni hotel zatisniti oči. Nejevoljen je vstal in se oblekel. Potem je jel v temi hoditi po sobi. Pručka ni maral luči, če ni bilo treba. Najrajši je čepel kar po več ur v temi, gledal pred se in premišljeval.

Ko je tako hodil po sobi, se je slučajno ustavil pri oknu. Tedaj je videl, kako je hušnila proti hiši senca in za njo druga.

»Kaj pa je to?« se je možakar vprašal in že je brezslušno segel v nočno omaro po svoj revolver.

Nekaj časa je vse molčalo, le tiktakanje ure se je slišalo v nočni tiskini.

Pručki se je takoj zadelo, da ga hoče obiskati razbojnik, ker ga je morda obvestila mati, če je stikal okoli in mu povedala, da je Pručka izpraševal za njim.

Da, tale Tomaž je najbrže že izvohal, kdo je bil včasih Pručka in zdaj ve, da nima tako nedolžnega nasprotnika pred seboj kakor si je mislil tedaj, ko je bil še prepričan, da je vse govorenje o Pručkovih pustolovčinah samo prazna marnja.

In jutri pojde Pručka z orožniki, kajti vsi slutijo, da se Tomaž skriva na planinah. Tudi Marfino kočjo bodo še temeljito preiskali. In to bo pač neljubo temu divjemu Tomažu, ki ima gotovo tamkaj skrivata. E, tudi Marfa ni najbrže tako nedolžna kakor se dela! Skoro gotovo daje potuho svojemu sičvrednemu sinu, čeprav dela fant z njo

šlari, občina Zmin v Istri. Zadnjega sem večkrat prosil, naj mi pove, odkod je doma, pa ne vem, zakaj se je branil. Nazadnje sem pa le, in sicer po ovinkih zvedel, kdo in odkod je.

Rusi so našli tisto dopokline okrog 700 Nemcev, več kot 200 Madjarov, nad 150 Poljakov, ostane pa so tvorile druge narodnosti. Vsega skupaj nas je bilo tisti dan 2198 avstro-ogrekih ujetnikov.

Ruski častnik me je izbral, najbrž zato, ker sem bil učitelj, za starešino vseh 16 Slovencev. Moja naloga je bila, da skrbim za red pri prehrani, da delim med nje »lenogoc«, oziroma kruh, sladkor, čaj in da po svoji najboljši volji gledam, da dobi vsak, kar mu gre.

Zame je bilo »starešinstvo« nehvaležen posel zlasti iz dveh vzrokov: 1. nisem takrat znal ruščine in sem se zato težko sporazumel z ruskimi konvoji (stražarji) in 2. bil sem brez šarže. Med »podložnicami« pa, če se ne motim, sem imel tudi »kaprola« in »šrajbarja«, ki pač nista hotela biti pokorna menič — »majnerju«, ali kakor pravimo po osvobojevanju — »redovcu«. Sicer pa jančim, da sta bila oba pristni »šaržic«. V ujetništvu namreč ni bilo vedno tako. Nešteto sem spoznal pozneje celo »scufirerjev« in »feldvebovc«, ki so si »po službeni potrebi« v ujetništvu sami našli za udobnejše življenje potrebno število »zvezdic«. Za izredna »povišanja« sem bil prenerodv ali pa morda prepričan, zato sem ostal »redovec« in sem »redovec« seveda še danes, ko me že mučijo začetne težave šestega križa. Ampak, če doživim, da me še kdaj pokličejo »na domovine branec«, bom zahteval, da me pred odhodom »med vihr hrum in šum« brezopnejo pošljejo v »šarženšolac«. Ali pa pojdem za »pučerja« kakšnemu — vojnemu poročevalcu. Nočem namreč več doživeti »škandala«, kakor tiste dni, ko so moji »podložniki« pod mojo »komandodelali«, kar so hoteli in niso pokazali nobenega »prepekta« do mojih »važnih ukazov in tehtnih odredb«.

V kijevski vojašnici so nam povedali, naj se pripravimo na odhod. Mislimo, da pojdemo ponovno skozi mesto in da bodo na nas in med nas zopet deževala »nebeške dobrote«, kot pri prihodu v Kijev. Štirje smo se domenili, kako bomo potopali posebno tedaj, ko nas bodo »zasipale« srebrne kopejke. In smo rekli in se postavili: dva na levo, dva na desno, da nam ne uide dar, pa naj pride od te ali one strani.

Ni nam bila »sreča mila«. Rusom se je najbrž zdelo, da so nam mesto že dovolj »razkazale«, oziroma, da nam je Kijev že v zadostni meri odprl svoje blago srce in zato so nas peljali na kolodvor

tako grdo, da je joj! In Marfa mora tudi vedeti, kje se ta nepridiprav največkrat skriva. Vse bo treba točno poizvedeti. Pručka je mirno čakal v temi, prisluškoval je v noč in nekaj kakor veselje je zavalovalo v njem. Tista pustolovska kri, ki jo je zatri v sebi, je zdaj spet zakipela in že je bil ves navdušen za novo pustolovščino. Bal se sploh ni nikoli, pa če je bil v še bolj kočljivem položaju. A tukaj je imel vendarle povsod holiše stališče kakor napadalec, ki je stal tam zunan!

Zdaj se je razbojnik prikazal pri oknu in tudi on poslušal.

»Pričnimo igrati komedijo!« je šepnil Pručka in se spazil k postelji ter pričel nalahno smrčati. Nato je hrkal vedno glasneje, dokler ni prekinil in spet pričel smrčati.

Tomaž se je pod oknom zadovoljno režal:

»Dedeč je danes pač pil, zato spi kot kladu in zbudil se bo menda že na drugem svetu! Ha, ha, ha! Ta drevnina hodi tudi preveč okoli Angle, ki sicer ne bo nikoli moja žena, a tudi njegova ne, kajti kar ljubosumnost čutim, če vem, da se kdo preveč zanima zanj!«

Jošt je stal skoro tik Tomaža in Pručka je zdaj samo premišljeval, če ima dva sovražnika ali samo enega, kajti takoj je videl, da se Tomaž nikoli ne obrne in se ne zmeni za senco, ki stoji za njim. Da je to Jošt, si Pručka ni mogel misliti. Nazadnje se mu je vendarle zdelo, da je njegova sumnja prava in da je le prvi njegov sovražnik, a drugi ga bo morda še ščitil, ali pa opozori na nevarnost.

Tomaž ni dolgo prisluškoval pri oknu, že je šel k vratom in jih z vetrihom spretno odprl. Spet je prisluhnil. V sobi se ni nič zganilo, Pručka je še vedno brezskrbno smrčal.

Jošt je zunaj pod lipo nervozno pričel

po drugi, bolj samotni poti, ki pa je vendar bila za nas zanimiva.

Videl sem veliko in lepo urejeno vojaško vežbališče. Obduval sem mostove, okope, jarke, umetno narejene ovire in razne druge, za dobro vojaško izučbo potrebne naprave, ki jim vsem še imena ne vem. Tam sem opazil visoko anteno in nekdo mi je pojasnil, da je to vojaška radio-adajna postaja. Torej sem brezlični brzjav najprej videl v Rusiji.

Okrog 7 zvečer smo bili na kolodvoru v Kijevu. Ta dan, to je bilo 10. septembra 1914, sem oddal kar v nabiralnik na kijevskem kolodvoru dopisnice, eno tudi za ženo, ki jo je dobila. Kratko besedilo se glasi: »Ruski ujetnik sem. Rusi zelo postrežljivi. Z mano je tudi Anton Mencinger iz Lepenja. Je ranjen, a ozdravi.« — Čudno, da avstrijski cenzor ni črtal »postrežljivih Rusov«. Je bil pač šele začetek vojne, ko gospodje cenzorji še niso prodrli v vse globine ujetniških poročevalskih »skrivnostic«.

V vagonih smo čakali na odhod. V vsakem vozu je bilo po 35 mož in po dva stražnika. V mojem vagonu je zavzelo mesto 18 Slovencev (trije so se odpeljali nekam drugam), drugi so bili Rusini (Ukrajinci) in Poljaki. Dobili smo črna kruha in vsak po štiri koščke sladkorja.

Čez par minut smo se vozili čez Dnjeper. Velikanska reka! Sredi struge peščen otočič. V prietanišču se ziblje mnogo malih ladij, ki jih le slabo ločim, ker je že mrak. Čuvaji kar naprej za žarometom osvetljujejo velik železniški most in naž vlak. Mogoče utis. Vendar sem se tisti trenotek spomnil krasne Gorenjake in zapel sem nad Dnjeprom: »Le imejte krasne svoje vi ravnine in vrte. Dajte mi planine moje, dajte moje mi gore!«

Blizu mene je ležal Anton Mencinger, sedaj posestnik na Lepenjcah pri Bohinjski Bistrici. Upam, da je zdrav. Bog ga živi! Bil je ranjen, a vendar se je peljal z nami. Čeprav je imel kroglo v telesu in je trpel hude bolečine, se ni pustil v Rusiji operirati. Sele po ujetniški dobi mu je rusko svinčenko lepega dne s primerno operacijo potegnili na svetlo znani blejski zdravnik.

(Nadaljevanje.)

n Velika okrajna razstava šolskih vrtno in razstava štajerske kokiši bo od 27. do 30. oktobra v drž. okoliški deški šoli v Celju. Dne 27. in 28. oktobra bodo na šoli predavali tudi naši najboljši strokovnjaki o sadjarstvu, vrtnarstvu, kokoskjeriji in čebelarstvu.

mencati z nogami, sam ni vedel, kaj naj stori in kako naj opozori napadenega, da je v nevarnosti. Že se je počasi spazil k oknu in hotel kar potrkati na šipo. Potem se je pa spomnil, da lahko stori drugače in od zadaj zgrabi Tomaža ter pomaga Pručki, da ga premagata. Zdaj je tudi sam šel proti vходу.

Kakor podlasica se je spazil razbojnik v hišo in odprl sobna vrata. Naslednji hip je pa zazljal in še preden je bil na jasnem, kaj naj stori, je moral divje zaskrtnati z zobmi, kajti spet ga je Pručka prehitel in mu posvetil v obraz z električno svetilko. In Tomaž je samo zaslepljen začel rezi krič:

»Roke kvlišku, sicer si ranjki!«

Tomaž se je hotel obotavljati, a že je imel v desnem rokavu kroglo, ki mu je pošteno ranila roko, da je niti dvigniti ni več mogel. Preden je mogel pograbit svoj revolver z levico, je spet čul rezke besede:

»Če se le ganeč, si takoj ranjki!«

Razbojnik je ostal trenutno miren, a Pručka se je zadovoljno režal:

»E, fant, zakaj se meriš z menoj, s stariim grešnikom. Pa še nekaj je, veš, moja vest je mirna in čista, zato je sreča z menoj. Ti imaš pa slabo vest in si v večnem strahu! Vidiš, misliš si, da me boš poslal na drugi svet, pa pojdeš sam v luknjo!«

Tomaž se je živahno zganil, a Pručka je bil spet urnejši in že mu je poslal kroglo v levo roko:

»Oprost mi, sicer ne delam preveč lepo s teboj, no, nevarno tič si, saj si še ti mene dvakrat obstrelil, čeprav sem nedolžen človek in pošten državljani, ki še nikomur lasu ne skrivim. Brani se pa vsak, veš živeti je včasih vendarle lepo. In če postaneš kdaj pošten in pameten človek, boš šele znal ceniti vrednost življenja.«

Tomaž je bil zdaj brez moči, Pručka mu je pobral orožje in dejal:

V. Čadež: **Ratovnik**

(Konec.)

Zbralo se nas je sedem duhovnikov Slovencev iz štirih škofij. Eden od teh je stalno zastopal videmsko škofijo, kateri je po novi razdelitvi pridružena tudi župnija Zabnice z božjo potjo vred. Vsak izmed nas je seveda želel maševati v romarski cerkvi. Tako so se vrstila naslednje jutro svete maše; tudi romarjev je bilo lepo število, celo nekaj benediktin Slovencev je prišlo tisto jutro. Bilo je okrog polsedmih, ko naenkrat zagledam v cerkvi svojo mater. Kaj pa to, sem se vpraševal, ali jo je kak samofrô ob tako zgodnji uri postavil na vrh ali kaj? Zunaj cerkve mi je bila zagonetka takoj pojasnjena. Brat je kmalu po mojem odhodu proti večeru prejšnjega dne rekel materi: »Če bi midva imela svetilko, bi bilo še najpomembnejše, da se še danes dvigneva vsaj do Planine, ostalo pot pa končava jutri zjutraj.« Besede je slišala gostilničarka in sama takoj ponudila svetilko in narejen ter izpeljan je bil še tisti večer zadnji načrt tega dneva. V treh urah sta premerila pot do Planine, Miren dež, ki je med potjo začel padati, jima ni mogel vzeti dobrega razpoloženja. Zjutraj sta se pred šesto uro odpravila na vrh. Ravno dosegla sta ga, ko se je vtila močna ploha, ki pa je kmalu pojenjala. Je pa s to spremembo načrta zanj božja pot veliko pridobila na vrednosti.

Ko sem kmalu po prihodu matere in brata opravil najav. daritev, sem jo smatral zlasti kot ehvharistično-zahvalno daritev. V razdobju 35 let od tedaj, ko sem nebojgjen 13 letni dečko prvokrat klečal pred višarsko Marijo, pa do danes celo morje milosti in dobrot! Že samo to, da sem po tolikih letih v isti družbi na istem svetem kraju, je bila neprecenljiva dobrot. Sicer pa ob takih prilikah srce govori, nista pa ne najdejo primerljiv izrazov in — molče ...

Ob 10 sem bil namenjen zapustiti svoja sopotnika, ki sta imela ostati tam še do drugega jutra, ter oditi peš do Trbiža. Pred odhodom sem si še privoščil sardine. Kot natančen kronist naj povem o njih, da so teden poprej na olju preplavale del Kamniških planin — v mojem nahrbtniku; sedaj sem za vedno napravil konec njihovega

hribelastvu, ravno prav, saj ja bil petek. Naj dostavim še, da sem se čutil nizkim cenam na sv. Višarjih; neznatne razlike v primeri s cenami v dolini!

Na Planini sem se sešel z veselo družbo treh Primorcev, ki so me že priučevali. Med potjo so mi pripovedovali, kako so zadnje dni oblezli več planin in kako jim je vreme večkrat nagajalo, a pri vsem niso izgubili dobre volje niti za trenotek. To je možato in prijetno, drugače kakor samo zdi-hovanje in taranje! Pa smo zagledali na poti zgubljeno visoko peto ženskega čevlja. Zdrava usmerjenost mojih spremljevalcev se ni dolgo pomisljajala: eden od njih je peto pobral in jo kot dragocen spominke spravil v svoj nahrbtnik, da jo bo doma razkazoval menda predvsem ženskemu svetu in dokazoval, da višarska pot protestira proti visokim petam in preostaja tu le dvojna izbira: ali pamet ali pokora! Za mlina smo se razšli: sam sem potem nadaljeval pot mimo zgodovinskega angela, ki kaže pot proti sv. Višarjam tam, kjer se cesta odepi od glavne ceste. Še najbolj me je na tej poti zanimalo, kako Italijani popravljajo ceste med Trbižem in glavnim kolodvorom. Na vsakem ovinku cela cesta precej visi na notranjo stran, prav tako kakor so to že od nekdaj delali pri železnici na ovinkih. Ta nov način zidanja cest zahteva pač moderen avtomobilski promet, ker je s tem domala čisto odstranjena nevarnost, da bi se avto na ovinku prevrnil. Tako je upoštevan pri tem zakon sredobežne sile.

Pred eno popoldne sem sedel na vlak, ki naj bi me pripeljal do naše meje. Z bojaznjo sem ugotovil, da je imel vlak ob odhodu 13 minut zamude; vedel sem namreč, da je po voznem redu za presledek med italijanskim in našim vlakom določenih samo pet minut. Sicer sem se doma že dogovoril: v ugodnem slučaju pridem domov v petek pred večerom, v slučaju zamude pa z nočnim avtobusom iz Ljubljane do Kamnika; v soboto zjutraj sem namreč moral biti doma valed svoje službe. Vprašal sem sprevoznika, če bo čakal naš vlak, in ta mi je z vso vljudnostjo zatrdil: »Aspetterà per la coincidenza!« (bo čakal radi zveze!). Pomirjen sem se naslonil na mehko blazino II. razreda; III. razreda takrat sploh ni bilo

na tej progi. A urezal se je sprevoznik, izkazal pa se je pregovor: v tretje gre rudo. Ko pridemo na obmejno postajo, je bila prva novica: jugoslovanski vlak je že odšel! Tako torej: moj up je šel po vodi, bi bil skraj v dobesednem pomenu lahko rekel o našem vlaku, ki je takrat že vozil takorekoč po vodi mimo travnikov, na katerih je stala voda. A z istim Prešernom bi bil takrat vsaj nekoliko upravičen reči: podplat je koža čez in čez postala; sem se že nekako utrdil v tem, da se mi vlak zadnji hip izneveri. Pa kaj bil! Malo dobre volje po pazduho, pa jo uberem peš do Kranjske gore, ker sele čez štiri ure vozi prihodnji vlak. Težje je bila zadeta neka gospa, ki je z menoj vred izstopila in bila namenjena z večernim vlakom naprej na Stajersko. Skupaj sva hodila do Ratec in ves čas premišljevala, kaj bi se dalo najbolj pametnega ukreniti. Zame je bilo prav za prav kakor nalašč, želel sem govoriti z g. župnikom Lavtižarjem v Ratecah in to največ zato, ker sem vedel, da se je zanimal za Mekinje in da hode naša cerkev opisati v svojih Smarnicah. Prav ljubuzivo me je sprejel, ko sem vstopil v župnišče. Kmalu sva prišla na zaželen pogovor in sklep je bil storjen: v 4. zvezki Smarnic, katerega g. svetnik že pripravlja, bo opisana tudi znamenita mekinjska cerkev in sicer bodo opisane Mekinje za 5. dan v 3. zvezki Smarnic. Toliko sem imel še časa, da sem si po odhodu iz Ratec vsaj površno še ogledal Kranjsko goro, kar sem že zdavnaj želel, a nisem nikoli prišel do tega. Malo pred polnočjo sem se srečno vrnil domov. Drugi dan je mater in brata zadel ista usoda glede našega vlaka, a sta ostala kljub temu pri dobri volji, zlasti ker je bilo vreme prav ugodno.

Konec je bil ta: mati je bila presrečna, da se ji je izpolnila želja po višarski Mariji; brat kot vremenoslovec je bil nad vse zadovoljen nad muhastim vremenom, ker si je za svoje namene naravnost zaželel tako vreme na planini; jaz sem bil vesel, da sem nekako prisiljen videl kraje, po katerih sem že tolikrat hrepenel; vsi trije pa smo bili srečni, da smo pokrepani na duši in na telesu tako lepo obhajali to svojevredno 35-letnico in smo sklenili, da — če Bog da — še navržemo kako obletnico.

»Zdaj pa pojdeva k ozornikom.

Tedaj je stopil iz temine Jošt in Pručka ga je začudeno pogledal:

»I, kaj pa vas nosi tod okoli?«

»Ubiti vas je hotel in prišel sem, da bi vas branil, a se znate preveč dobro braniti sami,« je hitel Jošt. Pogled njegovega sinovca mu ni obetal nič dobrega, a Jošt se ni brigal zanj in je nadaljeval:

»S planine sem prihital, da bi ne bilo prekasno. Zdaj se vrnem, kajti strmine me kličejo in lepo je na njih, saj je tako mirna noč!«

Pručka je odvedel svojega jetnika k orožnikom. Poklicali so zdravnika, ki je Tomaža obvezal in so ga potem odpravili zjutraj v Ljubljano.

Pručka je modroval:

»I, saj sem vedel, da me nekaj tišči, pa je bil ta divjak, ki si je hotel privoščiti moje šivljenje. Upam, da ne bo nikoli več strašil tod okoli!«

## IX.

Tomaž se je moral zagovarjati pred sodniki. Spočetka je tajil, da bi bil on razbojnik, ki je strahoval vso domačo okolico, češ, če je napadal ljudi maskiran razbojnik, ne more nihče trditi, da je to bil prav on, od blizu iz oči v oči ga pa brez krinke ni nihče videl.

Ko je bil zaslišan Jošt, je fant trdil, da je možakar blazen in da njegova izpoved ne velja.

Jošt se je smejal in povedal vse, kar je vedel in znal; ko mu je sodnik omenil planine, pa je začel fantazirati in govoriti o svojih gorah, ki ga kličejo, o prirodi, ki mu ne da pokoja in ga vedno sopes in sopes zovo v svoj objem.

Zaslišali so druge priče in pestili dolgo Tomaža, a ni se hotel vdati.

A trmasti so bili tudi sodniki in pametni. Zapri so k njemu nekega nedolžnega jetnika in Tomaž mu je vse izblebetal. Ko je bil spet zaslišan, je priznal vsa svoja dejanja.

Sodniki so se dolgo posvetovali. Ubit razbojnik res ni nobenega, toda namen je pač večkrat imel in samo njegova sreča, da ni koga usmrtil.

Na zadnje so ga obsodili na 15 let ječe.

Obsodbe se je menda Marfa bolj prestrašila kakor Tomaž sam. Vedno se je jezila nad njim, oštevala ga je in svarila, in on jo je še pretepal. A v globini ji je ostala ljubezen do sina-izgubljenca in izbruhnila pri sodbi na dan. Zena je prebledela in potem krčevito zahtela in zavpila:

»Sin, moj sin!«

Odvedli so jo in šla je domov skrušena in potrta, a za njo je taval Jošt ves preplašen in zbeگان.

Ko sta prišla domov, je Marfa varojila. Pričela je zmerjati Jošta, da je on kriv, da so dobili Tomaža, kajti dobro se jim je skrivalo, dokler ni sam Jošt vsega očenal.

Jošt jo je mimo poslušal in molčal. Upal je, da bo nevihta kmalu mrla brez hujših posledic. Bil je tudi pripravljen držati nekaj zankne, samo, da bi se spet vse pomirilo. Pa se ni. Marfa je divjala vedno bolj in bolj. Nazadnje je pograbila Joštovo cunje in tu vse skupaj vrgla pred vrata:

»Pojdi kamor hočeš, pri meni nimaš nobene prostora več!«

Jošt se je vsedel na kup svoje obleke in se prijazno smejal predse:

»Zdaj bem se bolj združen s teboj prirodno boja! Zdaj sem ti še mnogo, mnogo bližji!«

Marfa je pa divjala po hiši, klela gospoško in ji žugala, češ, kako so ji mogli kar na 15 let obsoditi njenega sina, njenega Tomaža.

In ta jeza ji je ostala. Vedno se je jezila in srdila nad sodniki. Kmetje, ki so jo poslušali, so se ji smejali. Niso privoščili nji, a za Tomaža je vsak rekel, da je dobil, kar je zaslužil in da je bila njegova kazen še premila. Otroci so pa starki radi nagajali, kajti za hudobno so jo imeli, in ofrok v svoji odkritosti večkrat stori kaj, česar bi ne smel — a misli si, da se s tem maščuje nad človekom, ki ga smatra za krivičnega.

Jošt je upal, da se je Marfina jeza pomirila in spet se je vrnil. Mrmraje ga je sprejela, a jesti ni dobil skoro nikoli in vedno ga je podila. Ko je enkrat spet divjala, ga je spet vrgla skozi vrata in jih za njim zaklenila.

Jošt je obupaval:

»Svojo hišo imam, pa ni moja, kajti nič prenočevati ne smem več v nji. Kaj naj storim? Kam naj grem? Nikogar drugega nimam, kakor tebe prirodno moja. Tebe ljubim vedno bolj in ti mi ostaneš vedno zvesta. K tebi, samo k tebi!«

In šel je v večer, in žalost se ga je lotila. Počasi je stopal skozi gozd; prebredel je potok in se smejal, ko je videl v mesečini, ki se je razlivala po valovih, svoj obraz in svoje razarsčene lase in brado:

Tak sem torej, namesto, da bi prišel v prirodno mlad in lep, saj me je vedno ljubila, saj mi je ostala vedno zvesta, le samo ena in nobena druga ne!

V tujni sem bil in ljubil sem zemljo domačo in prirodno ter koprnel za njo. Na Ruskem, v Galiciji, na Poljskem, povsod, povsod me je klicalo in vabilo. Nisem hotel čuti tistega klica in sem bedak mislil, da ga bom zadržal v svoji duši, pa ga nisem mogel.

**Stare zapuščene rane** na nogah **zanesljivo in hitro zaceli „Fitonin“** od naših zdravnikov in zdravstvenih institucij vsestransko preizkušeno sredstvo.  
Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 stekl. 50 Din. Roučno knjižico št. 17 pošlje brezplačno »Fitonin« dr. z. o. z., Zagreb I-78. Reg. pod Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933.

## DOBRO CTIVO

**Knjiga o lepem vedenju.** Tretja, zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja, spisal Urbanus, 388 strani in stane Din 50, vezana Din 64, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. O. pr. najse izdaje se nova razlikuje predvsem v tem, da uvodoma ne pranaša onih navodil lepega vedenja, ki pomenijo že samo po sebi osnovna načela onike in olike, katera so danes po zaslugi Cerkve, šole, prosvetnih in kulturnih društev ter naravnega kulturnega napredka prešla že v meso in kri. Nova izdaja je prilagojena do podrobnosti novim razmeram našega duhovnega in materialnega življenja. Posveča velikega skrb obveznostim, ki jih ima sleherni človek do nove družbe. Skratka: knjigo o lepem vedenju mora poznati vsak, če neče veljati pri soljudih za nevedneža, nerodo ali nečilkanca.

**k Posestnikom gozdov in lesnim trgovcem** priporočamo: **Kubično računico** za okrogel, rezan in tesan les, sestavljen Mirko Logar, cena 45 Din. — Navaja kubično mero za vsako število hlodov in tramov. Dobi pa se posebej: Kubična računica za samo — rezan in tesan les, ki stane 50 Din in navaja kubično mero v čevljih in metrih ter vpoštevava vsako število tramov, ter kubična računica za samo — okrogel les — cena 20 Din. Navaja kubično metersko mero za vsako število hlodov, najprej za posamezne kose (hlode) one mere, ki so v trgovini najbolj običajne, sestavljene na podlagi rezultatov ene in iste dolžine in premera (od 1 do 100 hlodov v dolžini 2 do 6 metrov in v premeru od 10 do 50 cm). Na zalogi pa imamo tudi Kubično računico za remeljone, polmorale, morale, madrierje, tavolete, testone, zagance in plohe. Cena 45 Din. Tabele, ki sestavljajo to knjigo navajajo kubično vsebino lesnih izdelkov vseh vrst in oblik z upoštevanjem vseh razlik v širini, debelini in dolžini, kakor veljajo za domačo in svetovno lesno trgovino in industrijo. Knjižico priporočamo vsakemu kupcu in prodajalcu lesa in lesnih izdelkov. Dobi se knjižica v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

## DROBTINE

Prva katoliška višja šola v Ameriki je bila ustanovljena l. 1810 blizu Emmetsburga v državi Maryland pri redovnici škotski sestri Elizabeti Seton.

Kako so se masčevali razbojniki. V rumunski občini Straua je živel židovski branjevec Leib, ki si je nakopal sovraštvo razbojnikov zaradi tega, ker je v neki sodniški razpravi proti človeku, kateri je skrival naropano blago, izpovedal za obdolženca neugodno. Ponoči so razbojniki napadli Leibovo hišo. Vso družino so segnali v čumnato, kjer so jo ustrašovali s hudimi grožnjami. Med tem pa so drugi razbojniki skoro popolnoma izpraznili vso hišo od kleti do podstrešja. Cesar niso mogli vzeti s seboj, so uničili, celo pohištvo so razbili. Pred hišo se je med tem nabralo mnogo ljudi, od katerih pa nihče ni imel pouma, ne volje nastopiti proti razbojnikom, ki so bili oboroženi do zob. Končno so roparji odnesli naropano blago v velikih vrelah sredi čakajoče množice, katero so ustrašovali z napetimi samokresi. Ko so po odhodu roparjev ljudje vdrli v Leibovo hišo, so nekem kotu našli mrtvo branjevečovo truplo. Najprej so mislili, da so ga ubili razbojniki. Poklicani zdravnik pa je ugotovil, da je nesrečnega žida zadela kap od prestrašene strahu.

Sloveči hotel Brookdale v Kaliforniji ima zanimivo jedilnico, skozi katero teče gorski potoček, obdan s krasnimi rastlinami. V potočku so gostom na razpolago postvri.

Carobna ura. V času, ko so začeli ljudje razmišljati o uporabi električne sile v praktične namene, je sestavljen neki južnonemški učejak uro, ki si je od nje obetal, da bo šla vsaj 50 let, ne da bi jo bilo treba navijati. Njegova ura je bila zasnovana na dveh elektromagnetih, ki sta po vrsti odbijala nihalo, čigar nihanje je prestrezalo majhno kolesce in ga prenašalo na uro. Gonilno silo sta dovajali dve medenasti plošči, zakopani v zemljo. Njuno kisanje je dajalo električno silo in tako naj bi bila sestavljena čudodelna ura. Ker bi bili lahko medenasti plošči, ki je bilo od njih vse odvisno, vzdržali vsaj 50 let, si je izumitelj obe-

tal, da bo njegova ura pravilno merila čas najmanj pol stoletja. Ura je bila srečno narejena in šla je samo — en dan. Drugega dne jo je namreč neki zlobnež ali babjevernež uničil. In vsa okolica je bila zadovoljna, da je bil uničen tak vražji izum, kakor je večno idoča ura.

## RADIO

od 25. oktobra do 1. novembra 1934.

Četrtek, 25. okt.: 18 Blagopokojni kralj med Slovence 18.20 Slovensko jadralno letalstvo 18.40 Plošče 19.25 Radjski orkester 19.50 Jedilni list 20 Radjski orkester 20.30 Prenos iz Zagreba 22.30 Plošče. — Petek, 26. okt.: 11 Solska ura 18 Praveice in dolžnosti državljanov 18.20 Oplenec 18.40 Plošče 19.15 Dimitrije Davidovič 19.25 Radjski orkester 19.55 Jedilni list 20 Prenos iz Zagreba 22.30 Cas, poročila, Radjski orkester. — Sobota, 27. okt.: 18 Plošče 18.30 Zbrani spisi Frana Erjavca 18.40 Radjski orkester 19.10 Sv. Petar Prvi Cetinjski 19.40 Kralj Aleksander in Slovenstvo 20 Zbor frančiškanske cerkve 20.45 Radjski orkester 22.30 Cas, poročila, narodne žalostinke. — Nedelja, 28. okt.: 8 Plošče 8.45 Poročila 9 Orgelski koncert 9.30 Vereko predavanje 10 Prenos iz stolnice 11 Ob 60 letnici Fr. Ka. Meška 11.30 Radjski orkester 16 Reja golobov 16.30 Radjski orkester 20 Balkanska vojna 20.30 Brahmovi resni spevi 21 Celo slo 21.30 Cas, poročila, Radjski orkester. — Ponedeljek, 29. okt.: 18 Higijena pozimi 18.20 Radjski orkester 19 Sina Milutinovič Sarajlija 19.25 Zdravniška ura 19.50 Jedilni list, program za turek 20 Komorni koncert 21 Radjski orkester 22 Cas, poročila, plošče (resna glasba). — Torek, 30. okt.: 11 Solska ura 18 Otroška ura 18.20 Država 18.40 Radjski orkester 19.30 Ciril Metodova družba 19.50 Jedilni list, program za sredo 20 Fr. Ka. Meško: Pri Hraetovih, drama 21.30 Večer na Golgoti, poje zbor »Ljubljana« 22.10 Cas, poročila, Radjski orkester. — Sreda, 31. okt.: 18 Gospodinj-ska ura 18.20 Radjski orkester 19 Naš turizem in tuji 19.25 Edvard Beneš 19.50 Jedilni list, program za četrtek 20 Verdi: Requiem — Vmes čas in poročila.

In vrnil sem se domov in spet sem začel tisti klic, še silnejši, še močnejši klic svoje zemlje, klic moje prirode, ki me je vabila: »Priidi!«

In čutil je, da ga boli glava bolj kakor kdaj poprej, čutil je, da se nekaj trga v njem in bilo mu je, da se trga od vsega, kar ga je kdaj vezalo na ljudi, da ostaja vedno bolj sam, vedno bolj spojen s prirodo in njeno skrivnostjo ter z Bogom, ki ga je čutil povsod v naravi velikega, nedojemljivega in vendar dobrega, čeprav obenem strašnega in silnega.

Tiho je šepetal:

»Nešetokrat sem šel, a zdaj grem za vedno! Čakal sem na to uro in prišla je. Bog mi jo je poslal in On je dober in usmiljen, dal mi je to domačo grudo, vrnil me je domu, da mi je naklonil srečo in milost, da lahko tu ostanem in umrem. In to je moja sreča, moja neizmerna sreča!«

In Jošt je šel. Vso noč je taval okoli. Obhodil je skale in se vrnil v dolino, obšel je gozd in hitel čez domače polje. Vrnil se je k vaški cerkvi in si jo vso še enkrat ogledal od zunaj, kakor bi jo prvič videl in ves čas se je zagonetno smehljaj. Potem je šel v hosto v najgledljivejšo šumo. Poslušal je in šepetal sam s seboj ter spet taval dalje.

Njegove misli so postajale vedno bolj trudne in meglene. Nicesar se ni več zavedal. Le to je vedel, da mora dalje in dalje, naprej in naprej, da ne sme domov, da nima več doma in da je njegov dom samo še njegova zvesta domača zemlja vsa kar jo je.

Drugi dan je taval nekje po okolici. Nicesar ni jedel, nikomur ni rekel, naj mu kaj da. Taval je in taval in se samo smehljaj. Njegov obraz je bil mrtvaško blede, oči so mu vročično sijale, noge so bile trudne in težke, da so se zapletale, a on je šel in šel.

In tako je taval tri dni in tri noči brez oddiha, brez pokoja.

Tretji dan zjutraj je prišel pred vaško cerkev. Bila je odprta. V cerkvi je bila vsa maša. In zataval je v cerkev in se sklonil ter pokleknil v prvo klopi. Pobožno je prižel moliti. Sam ni vedel, kje je, a zdelo se mu je, da se je vrnil nekam, odkoder je prišel, ko je bil še mlad, zelo mlad, ko je bil še majhen otrok.

In od tod ni hotel več. Tak je hotel ostati in tu je hotel ostati. Da vrnil se je v svojo mladost, njegova duša je je še enkrat zaživela, a usta so šepetala molitve, ki jih je znal in so se zdaj kar same pojavljale v njegovih mislih.

Ko je bila maša končana, je Jošt slonel na klopi z glavo naslonjen na naslon in mirno čakal.

Ljudje so odšli iz cerkve, a on se ni zmenil.

In prišel je cerkvenec Gašper, sivi starček z otroško jasnimi modrimi očmi. Počasi ga je potresel za ramo:

»Jošt masa je končana. Ali ne greš domov? Kje si vendar hodil, da si tako truden.«

Jošt se ni zmenil. Zdalj ga je cerkvenec stresel krepkeje in se začuden ozrl vanj. Jošt je ostal miren in se ni niti premaknil. Stari Gašper se je nagnil k njemu in se začuden umaknil. Jošt je gledal vanj stekleno in mrtvo ter se še vedno smejal. Hotel ga je dvigniti, pa ga ni mogel in Jošt je zdrknul nazaj in se sesedel na tla.

»Jošt umira!« je zakrical stari cerkvenik in hitel po ljudi. Prišli so nekateri in mu pomagali odnesti Jošta iz cerkve. Nekdo je hitel po zdravnika, ki je prišel kmalu in samo ugotovil, da je Jošt mrtve.

Jošta so položili v sivi mrtvašnici na mrtvaški oder, kjer je ležal v črno oblečen in čakal na pokop.

Ponoči, preden so pokopali Joštovo truplo, je prišla v mrtvašnico Marfa. Zjutraj so ga imeli zagrebati in prišla je, da bi se od moza poslovila za vedno.

Tista ženska je bila res čudna. Živela je v večni borbi med dobrim in zlom. Včasih je premagala njena dobra stran in tedaj je bila kakor dobrotna sama. A zadnje čase je premagala v nji mržnja vsa plemenitejša čustva in Jošt je moral mnogo pretrepeti.

Marfa je bila zdaj prepričana, da je bila ona sama in nihče drugi kriv njene smrti. Vedela je, da je bil Jošt neozdravljivo bolan, da je morala njegova bolezen končati s smrtjo, a vendarle ji je očitala vest, da je tudi ona mnogo zakrivila, da je moral več že pod rušo, saj niti v lastni hiši ni imel več mirnega kota.

Marfa se je zazrla v krsto. Ogledala si je blede in shujšano lice tistega, s katerim je živeala nekaj let. Tiho je pokleknila in pričela moliti. Potem je skočila kvisku in zaihtela. Prosila je moza, naj ji odpusti, da je sama tako sirotina, da jo tako boli ker ji dela sin tako sramota in da jo preveč biže življenje, saj je tudi on moral biti bolan in ne zdrav kakor so mnogi drugi. Plakala je in izpovedovala svojo bolečino in trpljenje svoje notranje muke in boje.

Jošt je pa ležal tam pred njo tih in miren in se ji prijazno smehljaj. On ji je pač odpustil, saj ni bil nikoli jezen na njo, le žalosten. Zdalj se je njegov obraz smejal nji in vsemu svetu, saj se je njegov duh preselil v večnost, kjer sije solnce božje ljubezni, kjer je samo veselje in sreča, kjer je razrešena vsa skrivnost tega minljivega življenja in smrti in tudi tajna matere prirode in starke zemlje, ki nas enkrat vse objame in zaziblje v večne sanje.

(Dalje sledi)

# RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Ta načrt jim je splaval v veliki meri po vodi. Odpadel je najprej ves pričakovani dobiček industrije, vsled česar se investicije niso mogle vršiti iz njenih lastnih dohodkov, temveč so šle na račun ljudskih množic. Ni se povečala tudi proizvajalna moč delavstva, proizvodi se niso pocenili, temveč še neizmerno podražili, ker se tudi proizvajalni stroški niso prav nič zmanjšali, temveč po večini še jako povečali (v nekaterih panogah za celo četrtino). Slej ko prej je ostala tudi kakovost izdelkov pod vsako kritiko. Plače delavstva so se na videz res nekoliko izboljšale, a ker so odpadli vsi drugi pričakovani uspehi in olajšanja, so se življenjske razmere še silno poslabšale. Ker je vzporedno s tem plahnelo tudi navdušenje delavstva, so morali od leta do leta poostrevali njegovo disciplino in poslabševati delovne pogoje, tako da ima danes delavstvo v svoji lastni državi neprimerno manj svobode, nego v katerikoli kapitalistični državi. Enako se je njegova skrbja še izdatno poslabšala, saj so morali uvesti skoraj za vse potrebščine karte, tako jih primanjkuje. Istočasno so pa uporabljali vsa kapitalistična in lastna izvirna sredstva (brigade itd.), da iztisnejo iz delavstva čim največ dela. Skratka: stremeli so v komunističen raj, a prispeli so v najizrazitejše kapitalistično izkoriščanje, le da tega izkoriščanja ne vrši več zasebni, temveč državni kapitalizem, ki so ga zgradili na razvalinah zasebnega.

Zgradili so s pomočjo inozemskih strokovnjakov (zlasti Amerikancev in Nemcev) res mnogo in velikanskih podjetij ter cela nova mesta, in boljševiške statistike trdijo, da je industrijska proizvodnja petletke dosegla 93,7% načrta. Ta številka bo nedvomno pretirana. Rusija je res v marsikakem pogledu postala mnogo manj odvisna od inozemstva, toda ta napredek je bil jako nezadosten. Nekatere panoge so načrt celo prekoračile, druge so jako zaostale (zlasti lahka industrija), kar zelo moti vse gospodarsko življenje. Stroški za investicije so prekoračili načrt za 43% in ker so povsem odpovedali predvideni viri za dobavo teh zneskov, so morali poseči deloma po ljudskem imetju, deloma jih je metalo pa prebivalstvo pristradati. V načrtu je bilo, da se bo obrok bankovcev znižal na 3,2 milijarde, a se je zvišal na 6,8 milijarde. Pridno so se posluževali notranjih posojil, ki so bila vsa prisilna. Da so prišli do inozemskih plačilnih sredstev, so za slepo ceno prodajali v inozemstvu (tako zvani »dum ping«) žito, les in take nujne potrebščine, ki jih doma sploh ni bilo dobiti, ali pa le za visoke denarje (l. 1928. je stal n. pr. v Berlinu zavojček ruskih vžgalic 6 ptenigov, v Moskvi pa 33). Da napolnijo državno blagajno, so zopet uvedli kuho žganja in obnovili monopol zanj, kar tej »najnaprednejši« državni obliki sveta gotovo ni v čast in stoji tudi v odločnem nasprotju z njih gesli. Velikanska nova podjetja so sicer zaposlila stotisoče in na zunaj odpravila brezposelnost iz dobe Nepa, toda neugodne življenjske razmere delavstva so še bolj povečale njegovo preseljevanje iz enega kraja v drugega, dokler mu niso odvzeli sploh vsako svobodo kretanja.

Tako torej o uspelosti petletke ne more biti govora in s tem je seveda izostal tudi tako za trdno obljubljeni komunistični raj. Delavstvo je danes bolj razočarano nego kdajkoli, ker je nujno moralo izgubiti tudi vsa nadaljnja vero in zaupanje v bodočnost. Ker dosedanja propaganda ne zaleže več mnogo, jo mora nadomeščati nasilje, preizkušeno sredstvo komunizma. Posebno se je obneslo to na kmetih. Načrt petletke je predvideval socializacijo ene četrtine kmetij. Pod pretvezo, da gre za boj proti kulakom, so navalili z vso silo zlasti na trdnjše kmete in jih naredili kratkoma brezpravne. Desettisoče so oropali vsega imetja ter jih odgnali na prisilno delo v severne gozdove in drugam. Kdor je mogel, je bežal iz Rusije (n. pr. Nemci od Volge), druge so prisilili v kmetijska komunistična velepodjetja (tako zvane

»kolektive«), tretji so pa hiteli vanje sami, da si rešijo vsaj življenje. Tako je tudi socializacija kmetijstva »uspela« daleč nad pričakovanje in ob koncu petletke je bilo socializiranega nad tri četrtine. Boljševiško časopisje je vriskalo nad tolikimi »uspehi«, dokler ni dne 2. marca 1930 Stalin prepovedal nadaljnje siljenje kmetov v kolektive, kajti bližal se je nov propad kmetijske proizvodnje in nova lakota, ki je l. 1932. in 1933. tudi res nastopila.

To so bili resnični sadovi prve petletke načrtnega gospodarstva, ki se je končala konec l. 1932. Pričakovanja se niso izpolnila in boljševiki sami priznavajo mnoge njene »nedostatke«. Toda nazaj niso mogli več. Še preden je bila končana prva petletka in so se jasno kazali njeni rezultati, so začeli govoriti že o drugi, ki naj bi trajala od l. 1933—1937. To pot niso več niti poskušali z ustvaritvijo vsega načrta za vso drugo petletko, temveč so si začrtali le nekaj splošnih smernic, končni cilj so sestavili le za nekaj panog (n. pr. za promet, proizvodnjo premoga, nafte, železa, strojev l. dr.), sicer si pa poskušajo celokupni načrt postaviti za vsako leto sproti. Ker najbrž dobro vedo, da je razočaranje nad prvo petletko jako omajalo vero v njih propagando, so jo to pot tudi jako omejili, zlasti ker so že uspehi prvega leta druge petletke (l. 1933) precej zaostali za postavljenim načrtom.

Prvi splošni cilj druge petletke je isti kot prve, namreč korenito uničenje zadnjih sledov kapitalističnega družabnega reda, tako, da bi sploh izginila vsaka razredna razlika in bi ostal en sam razred še, namreč proletarski. Ker vsi dosedanja napori in žrtve niso prav nič zmanjšale obče bede in pomanjkanja, hočejo to pot pustiti ob strani tebe industrijo ter posvetiti vso svojo pozornost le lahki, ki proizvaja vsakdanje potrebščine prebivalstva. Rusija naj bi postala prva industrijska sila Evrope in tehnično popolnoma neodvisna od nje. Vzporedno s tem mora pa iti seveda tudi boljše organizirana izmenjava blaga med mestom in deželo, za kar je treba predvsem bistveno izboljšati promet (zgraditi nameravajo 11.000 m novih železnic in več velikanskih vodnih prepadov). Vnovič obljubljeni seveda zvišanje delavčeve proizvodne sile (za 63%), znižanje proizvodnih stroškov (za 26%) in cen ter s tem izboljšanje nezaosnih življenjskih razmer. — Iz narodno obrambnih razlogov nameravajo premakniti industrijska središča bolj proti vzhodu (v zapadno Sibirijo in v vzhodni del evropske Rusije) ter končno izboljšati dosedanje škandalozno kakovost izdelkov. — Investirati nameravajo 133,4 milijarde rubljev, od teh samo v industrijo 69,5, v kmetijstvo 15,2 in v promet 26,3. Osnovni kapital državnega gospodarstva naj bi se dvignil od sedanjih 85 milijonov na 195, splošna proizvodnja pa od 43 milijard l. 1932 na 103 milijarde l. 1937.

Ali bodo te cilje dosegli? Dosedanja uspehi druge petletke kažejo, da zopet ne. Tako je bilo n. pr. za l. 1933 določeno, da mora napredovati težka industrija za 21,2%, a napredovala je le za 11,5%, industrija za predelavo je napredovala le za 2%, načrt je pa predvideval 10% itd. Bilo bi več kot čudno, če bi jih vse drage sedemnajstletne izkušnje ne izučile nič, zato je verjetno, da bodo spričo silnih naporov in požrtvovalnosti svoje razravno gospodarstvo vendarle izboljšali, toda ti uspehi pač niso v nobenem razmerju s strašnimi žrtvami, ki jih nosi ves narod. Nedvomno nam namreč ta tako drago plačani ruski poizkus že danes dokazuje, da brezbožni marksistični komunizem ni zmožen rešiti niti gospodarskih vprašanj, za katere je bil od nekdaj prepričan, da ima samo on zdravilo. Toda pogled na današnjo Rusijo nam kaže, da marksizem in materijalistični komunizem nikakor nista zgolj svojevrsna gospodarska zamisel, temveč da zajemata človeško bivanje na tem svetu v celoti. In tu sta pa povzročila v mnogih pogledih pravo razdejanje vsega, kar je bilo tisočletja človeštvu svetega.

**Naročajte in širite „Domoljuba“!**

## RAZNO

Posebno rudarsko posredovalec za delo so ustanovili v Ljubljani. V ta namen je za prvo poslovno leto darovala Čelavska zbornica v Ljubljani 12.000 Din, prav toliko vsoto tudi Trboveljska premogokop. družba.

K socialnemu zavarovanju za starost in onemoglost je prispevala češkoslovaška država v letošnjem drugem četrtletju k invalidnim rentam okrog 10 in pol milijona, k starostnim rentam nad dva milijona, k vdovskim rentam nad 1 milijon in k sirotinski renti skoraj 1 milijon čeških kron.

3.070.000 Din je dovolj praški mestni svet za nezaposleno delavstvo, in sicer v plačilo stanarine, ki je nezaposleni delavci ne zmorejo.

Hudo preganja »Rdečo nevarnost« v Bolgariji. V Plovdivu je vojaško sodišče obsodilo 9 obtožencev na smrt, 36 na 5 do 12 in pol let ječe, 41 obtožencev je bilo oproščenih. Okrožno sodišče v Slivnu je obsodilo 22 obtožencev — komunistov na 3 do 22 let ječe.

Iz cunj se dela papir, iz papirja dela» bankovce, z denarjem se ustanovljajo banke, banke dajejo posojila, posojila povzročajo uboštvo in — cunje.

Večina žanna slovenskega pokojnika kralja Aleksandra se je vrnila tudi v komunističnem domu v Moskvi. Slovenski so se udeležili vsi člani sovjetske vlade, zastopniki tujih držav, generali rdeče armade itd. Ob tej priliki je imel zunanji minister Litvinov govor, v katerem je slavil pokojnega kralja in njegovo delo za svetovni mir. Sovjetsko vlado je zastopal pri pogrebu posebni poslanec Zembek.

Uvedbo 30 urnega delovnega tednika zahteva ameriški glavni delavski svet.

24.500 komunistov je organiziranih v Združenih državah ameriških.

Nad vse potratni in zapravilivi švedski kralj Albrecht je nekoli vso državo Finske zastavil za 60 tisoč dolarjev.

Pred 240 leti je na Francoskem veljala za narodno himno pesem o lepi Gabrieli d'Estress. Ljubici dveh franc. kraljev.

Nova azvodila za volivce v razne sovjetske zastope so izdali ruski sovjeti. Volivno pravico imajo vsi državljani obeh spolov od 18. leta dalje, če nimajo zaposlenih tujih delovnih sil, niso zaposleni v trgovini ali ne pripadajo bivšim posejalcem razredom. Tudi tujci državljani, če so pripadniki delovnega razreda, imajo volivno pravico. Voli se javno in izvoljen je tisti, ki dobi relativno večino.

## Mali oglasnik

Vaša drobna vratica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljub“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

### Dva šivalna stroja

Pfaff, salonski 2600 Din in krojaški 2000 Din, oba skoro nova, prodam Gradaška ul. 8.

**Prodajam:** bikca živice iz Bohnje roj 16. okt., kg po 750 Din, date 2 kravi s krački, ki boste teletili 25 okt. ozir. 17. nov. Franc Kane Radomlje.

**Kupujem** vsake množine pristnega čebelnega voska po ugodnih cenah. — Stane Derganc Gospodarska cesta 2.

**2 vajenca** za čevlarsko obrt, izmed ten od en ki se je že učil, se takoj sprejmeta na delo. Ponudbe na upravo Domoljuba pod šilto »Dobra vzgoja« 12.165.

**Samski kravar,** kateri dobro molze trezen z dobri mi spritevali se spre me v Studencih št. 1 p. Dev. Mar. v Polju. — Plača 150 mesečno in ohraba.

### Po ugodni ceni

imam naprodaj prav fine fige za žganjekuho. Josip Oražem. Moste pri Ljubljani.

### Iščemo zbiralce naročil

Tudi tako, ki že prodajajo trgovcem in pekarnam moko! — Ponudbe nasloviti z znakom za odgovor na: Separator Ljubljana, poštni predal 307.

**Fige** za žganjekuho dobite poceni pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

**Kudimo** vam za majhen denar dobra oblačila. A. Presker. Sv. Petra cesta 14.

**Kravo** okrog 6 mesecev brejo dobro mlekarico kupim. L. Strah, Dev. Mar. v Polju.

**Učenca** za tapetno ško ali sedlarsko obrt sprejme Ljuparčič Jo. Tapetnik in sedlar, Cerknica pri Rožku.

V knjigarni. »Rad bi kako knjigo, precej globoko; imate morda kako v zalozgi?« »Kaj pa ta?« Naslov ji je »Dvajset tisoč milj pod morsko gladino«. Ali bo dovolj globoka,«

## Za hladno vreme

Vam nudi v velikih izbojih in konkurenčnih cenah obleke, zimске suknje, trenchoute in hubertus plašče

**Josip Olup - Ljubljana**

Bogata zaloga perila iz lastne tovarne „Triglav“. Trgovski prostori: Stari trg 2. Pod Tranca 1 in Kolodvorska ulica 8.

**Amerika.** Za časa prohibicije je prišel moj mož vedno pijan domov. — »In zdaj?« — »Sedaj ga sploh ni domov.«

Mlada dama igra na klavirju Mozarta. Nena doma zasliši močno trkanje. Prestrašeno hiti k vratom in zagleda več policistov. »Kaj želite, gospodje?« — »Telefonično so nam javili, da ubijajo v tej hiši nekega Mozarta.«

## Pozor! NOTRANJCI,

kupujte vsa potreba manufakturnega blaga izključno le pri trdkri

## Ludvik Boltin - Dol. Logatec

Nudi vam veliko izbero manufakturnega blaga razne vrste, kakor: flanele, barbende, sukno, double za povračnike, za damske plašče, navadne in boljše, oksfordske močne, perilo, pletenine itd., vse po izredno nizki ceni ter dobri kvaliteti. Potreba zelo solidna in točna. Specerija vedno sveža. Za obilen obisk se priporoča

LUDVIK BOLTIN

## Letalci v rastlinskem svetu

Že pred dvajsetimi leti je dejal profesor Schwendener, da je rastlina zelo lepo rešila vprašanje letanja za svoje potrebe. Vsekakor bi si izumitelji prihranili marsikakšno razočaranje, če bi proučevali tudi rastlinsko letalsko tehniko, kakor so proučevali živalsko.

Tisti tehnik, ki je l. 1617, zgradil padalo in se z njim spustil s strehe neke hiše ter se ubil, bi si gotovo ohranil življenje, da je šel pogledat k skabiozi, kako se padalo zgradi. Semena skabioze imajo na tleh najidealnejša padala, ki si jih moremo misliti. Ta padala nimajo samo znane oblike gob, temveč so tudi okrogla in se izogibajo tako boljše vsem pretresljam, ki nastajajo zaradi nakopičevanja zraka pod padalnimi klobukom.

Seveda si mora rastlina pomagati s sestavo primernejših padal in jadrlnih letal, saj ne more uporabljati motorjev in tudi ne proizvajati plinov, ki bi njena zračna vozila dvigala kvisku. Omejitji se mora na to, da opremi svoje cvetne praške in semena s pripravami, ki jim dovoljujejo čim daljšo plavanje od rastline matere. Pri cvetnem prahu je vprašanje še tako rešljivo, saj nima skoraj nobene teže, a že pri teži 0.0005, kakršno imajo nekatera semena, je stvar bolj sitna.

V nekem primeru si pomaga rastlina tako, da je seme opremljena z dolgimi dlakami, ki se družijo v snope in se med vožnjo po zraku postavijo vodoravno, da se med nje lovi zrak. Tako dosežejo semena padalno brzino 30 cm na sekundo. Enako veliko seme, naaka, ki pima takšnih priprav, pada z brzino 5 m na sekundo. Se zanimivejše so pripravbe, s katerimi se rastlinska semena spreminjajo v jadrlece po vseh pravilih. Tako ima lipa tenke, trdne kožnate peruti, med katerimi sedi seme. Takšno seme ne zaviša niti od vetra. Letajo namreč s svojo pripravo tako poševno tudi v brezvetrju, da se oddaljijo od rastline do 100 m in več.

Pri tem deluje rastlina z najpreprostejšimi pripomočki. Da spremeni seme v jadrlnega letalca, mu pri najnižih krilih preloži težišče za majhno malenkost in že to zadostuje, da ne more pasti več navpično na tla. Se popolnejša so seveda semena, ki so opremljena s praviimi propelerji, da potujejo po zraku kakor resnična letala. Liliodevtron tulipefarva ima n. pr. na svojem plodu samo trdno, konkavno zakrivljeno listek, ki se med padanjem vrti okrog svoje osi, combretum pilosum pa ima na svojih semenih celo, četvero takšnih kril, ki delujejo kakor lopate vetrnega kolesa.

Ti primeri nam kažejo, da je vse važnejše pridobivati letalne tehnike rastlina. V kolikor pridejo v poštev znanje, že davno izkoristila in možno je, da je rešila še mnogo njenih zagnanih vprašanj, ki jih do danes ni utegnil rešiti niti človek.

Zena je na zdravnikov postavila svojemu možu poleg postelje skledo z vodo, ker je bil mesečen. Čez nekaj časa jo sreča zdravnik ter jo vpraša: »No, ali se je sedaj Vaš mož že odvadil svojim nočnim sprehodom?« — Da, pa tudi jaz sem se že odvadila, postavljati mu posodo z vodo poleg postelje.«

Ko to pišemo, je na svetu 40 republik, 16 kraljestev, 3 cesarstva, 2 sultanata in ena velika vojvodina. Največ republik se nahaja v celotni Ameriki.

Novo vrsto topa je iznašel neki nemški inženir, ki živi sedaj kot begunec v Franciji. Ta top bo namesto granat in šrapnelov izstrelil še svetlobni žarek v jakosti enega milijona sveč. V daljavi desetih kilometrov učinkuje ta svetloba tako močno, da izgubi vsakdo zavest, kogar zadene žarek. Ker žarek ne ubija, bo novi top uporabljala tudi policija.



## Poceni perje

Preskrbite si za zimo pravočasno in po nizkih cenah perje za blazine in pernice v Trgovskemu domu Sternecki.

Din 10-50, 17-50, 28— dobro mešano perje  
Din 45—, 58—, 100— fino čiščeno perje  
Din 62— sivi puh. Din 145— potpuh  
Din 227— beli puh

TRGOVSKI DOM  
**Sternecki**  
TOVARNA PERILA IN OBLEK

Celje št. 19

Zahtevajte vzorce perja, da se prepričate o dobri kvaliteti, katera se vam nudi po grnjih nizkih cenah. Dalje zahtevajte takoj veliki novi ilustrirani cenik z več tisoč slikami, v katerem najdete vse, kar potrebujete in katera dobite brezplačno. — Ker ne ugaja, se zamenja ali se vrne denar.

»Radi dobrega vedenja boste danes ob dvajsetih zapustili kaznilnico. Vaša žena Vas čaka pri glavnih vratih.« — »No, sedaj pa zbogom, prostosti!«

**Manufakturo** za jesen in zimo nudi ugodno, drži, uradnikom tudi na obroke, Običalnica za Slovence, Tyr eva cesta 23 (v hiši Gospodarske Zveze) — Do preklica vganemo v račun hranilnice knjižnice članice Zadržne Zveze.

»Ne boste imeli to leto nič počitnic?« — »Bom, bom; svoje ženo bom poslal za štiri tedne na delo.«

Skromen. »Tako velik deček ne sme več prosi za dinar.« — »No, dobro, stric, daj mi kovača.«

**Novo črno brinje in fige** oddaja po ugodni ceni **Ivan JELAČIN - Ljubljana, Emonska št. 2**

»Imate že kakega zagovornika, gospod Zvitorep?« — »Ne bo treba, bom po pravici povedal.«

## Izšla je

in se bo dobivala odslej skoro po vseh trgovinah

## Družinska Pratika 1935

Krasi je lepo število slik v bakrotisku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

**Razprodajalci velik popust!**

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!



# Bata se briga za kmeta



Vrsta: 6167-00

79

Čevlji iz mastne kravine z močnim in neraztrgljivim gumijastim podplatom — tivani in zbiti.  
Jamljino za vsak par.



39

99

Kdor zna rad koničasto obliko, nosi samo tebe čevlje iz boksa z gumijastimi podplati

Vrsta: 1977-22



Vrsta: 9877-00

99

Za blato, gnoj in močvirje najbolje ustrezajo nepromočljivi gumijasti škornji

Doma in okrog hite vsakdo nosi naše tople „sepe“ z gumijastimi podplati

Vrsta: 6444-00

99

Za nedeljo in praznik zvo čvrstih čevljev iz boksa z gumijastimi podplati

29

Fantom in mladim ljudem dobro pristajajo tihe trpežni in ceneni polčevlji z gumijastimi podplati

Trpežni visoki čevlji za žene in dekleta

## Prijatelj!



Vrsta: 3967-22

89



Vrsta: 1937-22



Vrsta: 3165-00

69

Za deček v tolu, za skakanje in delo na polju samo tebe čevlje z neraztrgljivimi ljivimi gumijastimi podplati

45



Vrsta: 3162-00

„Zakaj hodiš bos? Zakaj nosiš staro in ponošeno obutev? Priđi k nam, za malo denarja dobiš dobro in trpežno obutev!“

Obuli hočemo, dobro in poceni celo družino

Za nedeljo in praznik vsakdo nosi tebe dobre in lepe čevlje

Vrsta: 2945-11

79

# Bata

## Zobotrebce

vseh vrst kupuje po najboljših cenah

**M. Pakič**

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 27 (za vodo).

## Brinje in fige

vedno v najboljši kakovosti dobite pri trdki

FRAN POBČNIK d. z o. z. - Ljubljana - sodaj Tyrševa (Dana)ška št. 33. Javna skladišča (Belkan)

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

## Za klobase

krvavice in rišave izdelujemo s posebno čistno dišavno mešanico, katere da se klobasam dober okus in prijetno aromo. ● Ako hočete imeti res dobre klobase, poslušajte se „Aromatina“ ● Glavna zaloge „Aromatina“ dišavne mešanice: Adria-Colestate, Filip Šibenik, Ljubljana. Zahtevajte „Aromatin“ pri vašem trgovcu. ● Za prvekusne vzorce vpošljite št. 3- v znakih.